

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs sor egyenként 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitóliter sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, február 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Ingyen üdvösség.
- A házbéruzsora.
- Felolvasás a város-rendezésről.
- Parcellázzák a turfot.
- Vládne az államfogházban.
- Az aradi színház jövő hónapja.
- Háborus anekdoták.
- Eicserélt családok.
- A király ellensége.
- Elégia az elolvadt milliókról.
- Tragikus fogadás.
- Szabadlábbon Márkus Emma merénylője.
- Tarkaságok.
- Tárca: Magyar fotografiák. Irta: Mikszáth Kálmán.

Ingyen üdvösség.

Arad, február 27

Az egy-két-tíz-száz és ezer koronák, amiket eddig minden lélegzetvétel után hol az államnak, hol a társadalomnak, hol a községnek, hol az egyháznak fizettünk, Temesvárott megkevesebbedtek néhány koronával. Az ottani református egyházközség kimondotta legutóbbi közgyűlésén, hogy a szegényektől se temetkezési, se esketési stólat nem fog szedni. Egy poéta-pap, Szabolcska Mihály tette az indítványt és a református hívek — amint a táviró mondja — egyhangu lelkesedéssel tették azt magukévá.

Temesvár reformált keresztény hívei tehát ingyen esküdhethetnek és ingyen temetkezhetnek ezentul. Az első házassodóknak, az utóbbi a halott hozzátartozóinak jelent néhány koro-

nakkal kevesebbet abból a számtalan koronából, amivel az állam, az egyház és a társadalom minden lépésünk után megadóztat bennünket. Amint megszülettünk, fizetünk az államnak és — kereszteléseknél — az egyháznak is. Ami ezután jön — az ovoda-díjtól kezdve az egyenes és sokszor nagyon görbe adókon át egészen halálunkig — arról eleget meséltek, eleget sirtak, eleget ankéteztek. Ha szigoruan vesszük; lépést sem tehetünk „közteherviselés” nélkül.

De irva vagyon, hogy adjuk meg a császárnak, ami a császáré. És az államnak ami az államé, a községnek ami a községé, az egyháznak ami az egyházé. Adjuk meg nekik mindazt, ami megilleti őket és ami nélkül élni nem tudnak. Így megilleti az államot az adó, az igazságosan, célszerűen méltányosan és arányosan kivetett adó, a községet a szintén ilyenképen kirótt pótagó, az egyházat pedig . . .

Itt jó lesz egy kicsit megállani. Valahol messze Párisban egy világhistóriai nevezetességű hare után kimondották, hogy az egyházat csak az illeti meg, amit hívei önként fizetnek neki. Franciaország nem hajtja be az egyházi adót sem a katolikusnak sem a reformátusnak sem a zsidónak. Nem exekválója egy egyháznak sem, nem gyámja egy felekezetnek sem. De ez Franciaországban van. Nálunk más a közvélemény és nálunk az egyház mögött ott áll a hatóság, amely vi-

gyáz arra, hogy tényleg megkapja az egyház azt, amit kíván. A stólat a lelkész kívánja, mert neki élni kell és jövedelmének jó része ma stóla-jövedelem. Ezért kellett fizetni stóladíjat a keresztelésnél, az esketésnél és a temetésnél szegénynek, gazdagnak egyaránt.

S most jön a temesvári református egyházközség és a szegényeket felmenti az esketés és temetés adójától. Maga a lelkész mond le a stóladíjról; neki nem kell szegény híveinek pénze, ő nem akarja megadóztatni a házasodókat és a halottakat akkor, ha ezt az adót a házasodók és az életben maradók megérik. A költő-pap tudja azt, hogy milyen gond a szegény ember családalapítása, milyen csapás a szegény családban egy emberélet, egy munkaerő elpusztulása s ezért nem akarja ezt a gondot, ezt a csapást az egyház adójával növelni. Poétához méltó ez a gondolat, amely mintha finom megérzése volna annak, hogy nem szabad az egyháznak elkeseredést kelteni épen ott, ahol bizalmat és ragaszkodást kell, hogy ébresszen.

Örvendetes, hogy a temesvári lelkész észrevette azt, amit egy nagy egyház még nem látott meg. Nem látta azt meg talán még egyik egyház sem, noha mindegyik a szegények egyházának, a szegények vigasztalójának hirdeti magát. Hiszen a vallás maga a szegények vigasztalója és

Magyar fotografiák.

Irta: Mikszáth Kálmán.

Tanuja voltam egyszer, midőn Csomák Gergely uram benyitott a vaskereskedésbe.

- Cs'és j'napot! — mondta.
- Mi tetszik?
- Kasza kék.

A kereskedő ugrik és egy csomó kaszát tesz eléje. Csomák uram ellenséges szemmel bandzsit a kaszák felé.

— Ágyujegyüt adjék az ur, — szól megvetőleg elfordulva a kaszáktól.

A kereskedő visszarakja a bika-jegyü kaszákat és ágyujegyüekből hoz néhányat.

— Termett ott még több is, — szól oda félvállról.

A kereskedő türelmesen eleje szállítja minden ágyujegyü kaszáját.

Csomák Gergely szeme végig siklik valamennyin, de a világért sem nyulna egyikhez sem. Elkezd a fejét vakarni.

— No, mi baj van, Csomák gazda?

— Hajszen, hogy hát voltaképen mégis csak hadd lám a bikajegyüket.

Mit lehetett tenni egyebet, mint újra visszahurcolni a bikajegyü kaszákat.

Csomák Gergely uram most már szinte maga is resteli a dolgot, s csakugy találomra látszik a sok közül a kezébe venni az egyiket.

Behunyja először a jobb szemét és ugy néz végig rajta, azután a balszemét hunyja be,

miközben hol függőlegesen tartja a kaszát, majd leereszti a hegyével, végül pedig fölemeli a feje fölé s alulról sandit rá hosszadalmasan.

— Mit kérnek érte? — veti oda közömbösen.

— Két forint.

— Ez a kasza? kérdi gunyosan. — Nem lehet az! Már hogy ez a kasza?

Végig fekteti a pudlin s a kezeivel egy vonalat húz a levegőben, amerre a nyél fog következni, hogy mikép veszi majd ki magát. Aztán a bütykös nagyujját végig húzza a pengéjén, mind a két oldalon, megkopogtatja négyöt helyen a mutatóujja kalácsával, majd leereszti a földre és a féltérdén meghajlítja.

— Hüüü ... No ... Igazán két forint ez a kasza?

A kereskedő esküszik, hogy nem adhatja olcsóbban. Neki magának is annyiban van.

Pedig nincs jól kitégetve, hallja az ur.

— A legfinomabb angol kasza.

— Ugyan ne tegyen bolonddá az ur. Ócska kaszából van ez megkalapálva

— Kiténő matéria! Holtig eltart.

— Ha ki nem csorbul, — teszi hozzá nevetve Csomák Gergely.

— Ilyen kaszája még nem volt kendnek.

— Már hogy nekem? — vág közbe berzenkedve. — Minek néz engem az ur?

— Csak nézze meg kérem ezt a kaszát.

— Megnézzem? Minek nézzem? Kasza, kasza. Egyik olyan kasza mint a másik. Nem nézem biz' én. Amelyik épen a kezembe került.

Hát mondja meg az ur komolyan, mit kíván érte, mert nekem sürgős dolgom van a piacon.

— Mondtam már, két forint!

— Hát van istene az urnak? Két forintot kérné egy ilyen jószágért. Csak már legalább tudnám, mi van rajta.

S azzal ismételt vizsgálat alá veszi a kaszát, suhint vele egyet, majd fölberzenkedik s kifelé viszi a nagyobb világosság okaért. A küszöbről bekiált:

— A kalapomat odabent hagytam.

Ott künn megtáncoltatja a pengén a nap-sugarakat, amik pajkosan futnak át a kekes sima lapon. A szájához emeli és rálehel. S várja mély áhitattal, mekkora darabon vonta be hályogosra a lehelet, s milyen gyorsan illan. Azután megpengeti a kövezen.

— Bolond egy csengése van. dörmögi, s mire besompolyog a boltba, még ott is ezen nyargal: — nem tetszik nekem a csengése. Ideadja az ur egy forint nyolvan krajcárért, vagy nem?

— Isten neki, egy hatost engedek. Vigye el kend egy forint kilencvenért.

— Nem lehet, nem éri meg. Higye meg az ur, kiátkoznak a gyerekeim. Adja nem adja ugy?

— Nem adom alább.

— Akkor isten áldja meg!

— Kioldalog de csak az utca közepéig, onnan legott visszatér és még egyszer bekurjant.

— Adja vagy nem adja?

alán legrégebb hirdetője annak, hogy a szegény emberrel emberségesen, méltányosan bánjunk el mindenütt, ahol lehet. Jézus volt az első szociálista és az ő szolgáinak, a papoknak nem szabad ellentétbe helyezkedniök nesterük tanításával. A tóladij, a szegényektől szedett stóladij pedig ellenéte ennek a tanításnak és egyik jele, nacsak apró jele is annak, hogy az egyház maga nem tartja be mindenütt azt az utat, melyet nagy tanítója megmutatott neki.

A temesvári lelkész most rávezette erre az utra a maga egyházát. Fogják-e tanítását követni a többi lelkészek? És fogják-e követni a többi egyházak? Ugy hisszük, ez nem a lelkészeketől függ. A lelkészeknek sok helyen tényleg szüksége van még a szegények stóladijára is. A magasabb és vagyonosabb egyházi hatóságoknak és személyeknek hivatása, hogy a stóladiját nélkülözhetővé tegyék minden lelkésznek. A katolikus egyháznak például van olyan vagyona, amelylyel biztosítani lehet lelkészeinek megélhetését szegény hivatás adói nélkül is. Nekik szól tehát elsősorban a temesvári példa, de szól minden felekezetenek, minden vallásnak, amely számít a szegények hitére, de nagyon sokszor nem vigyáz arra, hogy a hívő hit helyett hitetlenséget, bizalom helyett elkeseredettséget szerez. Szabolcska Mihály példája nem elég a hit és bizalom megszerzésére.

A sajtóirodai affér. A Temesvári Hirlapban a bankkérdésről megjelent és állítólag a sajtóirodából kikerült cikk ma is foglalkoztatta a függetlenségi pártot. A folyosón tárgyaltak erről egy csoportban, melyhez odament Wekerle is és ezeket mondta:

— Azt a bizonyos cikket egy függetlenségi újságíró írta, mivel pedig én szigorú utasítást adtam a sajtóirodának, hogy pártközi ügyekbe ne avatkozzék bele, a cikk inspirálóját haladéktalanul elbocsátom.

— Nem adom.

Csomák Gergely fejesóvalva forgatja zsiros kalapját a markában.

— No, még ilyen kemény lélekkel sem volt dolgom, mióta az eszemet tudom. Hát tudja mit az ur? Tegye felre ezt a kaszát ide a sarokba. Majd meggondolom még egy kicsit odakünn.

Egy jó óra múlva visszatér Csomák Gergely egy másik atyáival.

— Eljöttem, lihegi a verejtéket törülgetve homlokáról, — ez itt a keresztomám Dorozsmáról, a Komót Istók. Azt gondoltuk, hogy ő is kaszát veszen, ha már így van, mert hát az volna a rendje, ha ketten két kaszát veszünk, mindenik olcsóbban kapja a magáét.

— Nem adhatom olcsóbban... százszor megmondtam.

— Gondolja meg az ur, ne hirtelenkedje el a dolgot.

— Egy szó, mint száz.

— Nem enged! — pattan fel dühösen.

— Nem engedek, — felel határozottan.

— Hát akkor mit mondjak? — toldítja engesztelődve.

— Mondjon amit tetszik. En többet nem beszéllek kenddel.

— No, no, nem kell mindjárt megharagudni. Ha a szavát sajnálja tőlem az ur akkor adja ide a tenyerét.

Csomák Gergely uram most már belecsap a vaskereskedő tenyerébe nagy vidáman.

— Eb aki magbanja. Megvan a vásár! Lassu ünneplésséggel kezdi kigombolni

A házbéruzsora.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól.

Arad, február 27.

Ma is a házbéradóról folyt a vita. A házbéruzsora volt a tárgya a Ház tanácskozásának. Wekerle Sándor a mai ülésen kissé összetűzött a balpárttal, de ez nem volt nagyobb jelentőségű.

Az adójavaslat szakaszait különben változatlanul fogadták el.

Részletes tudósításunk a következő:

Rakovszky István elnök fél tizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Elnöki irományok bemutatása után felolvassák az interpellációs könyvet, amelybe ma nem kevesebb, mint tizenegy interpellációt jegyeztek be. Ezek közül hatot a horvát Popovics Dusan, kettőt Surmin György, egyet Bozóky Arpád a szerb kereskedelmi szerződés tárgyában. Két interpelláció pedig a multkorról maradt vissza. Ezekre is ma kerül sor.

Elnök néhány résztvevő mondattal megemlékezik Hódossy Imre volt országgyűlési képviselő elhunytáról.

Ezután rátérnek a házbéruzsora folytatásához.

(A házbéruzsora.)

Bródy Ernő szól a 17-ik szakaszhoz. A középosztály — ugymond — ép úgy görnyed a házbéruzsora alatt, mint a munkásosztály. Ezen csak egy külön törvény segítene, melynek elkészítésére, fel kell szólítani a pénzügyi kormányt.

A Ház ezután a szakaszt a miniszterelnök és Sümeghi Vilmos módosításaival fogadja el. A 17-től 21-ig terjedő szakaszokat vita nélkül elfogadják.

A 21-ik szakasznál **Mezőfi Vilmos** a zselérlakások teljes adómentességét kéri.

A miniszterelnök megnyugtató kijelentése után, a szakaszt változatlanul elfogadják.

A 22-ik szakasznál **Polónyi Géza, Lázár Pál** és **Mezőfi Vilmos** azt kívánják, hogy a fürdőszobák és hálófülkék ne essenek külön házosztály adó alá.

(A miniszterelnök a lakbérékről.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Megnyugtatta a felszólalókat. Csak a nagyobb értékű házak megadóztatását kívánja azzal felhozni, hogy a nagyobb kényelmet szolgáló hálófülkéket és fürdőket adó alá veti. Ilyen esetben ezeket lakosztálynak kell minősítenünk.

a lajblját, mialatt a világért sem venné le tekintetét a sarokról, ahol a megvett kasza áll megtámasztva.

— A többit mindjárt hozzáolvasom.

— De nini, — villan fel agyában, — mintha görbébb, kisebb lenne ez a kasza.

Gyanakvó arccal fürkészi a bolt személyzetét. Majd felkapja a kaszát és mérlegeli a súlyra nézve.

— Ez más kasza, — tör ki zordonan, — akármily legyen, ez nem az én kaszám.

S hirtelen összegombolja az ólompttykékét a mellényén.

— Már hogy ne volna az a kasza? Ne okoskodjék, Gergely bácsi, mert kijövök a békétüresből.

No már, no már... ej, ej... De minek is vitt el az ördög innen? Magam vagyok az oka. Itt van ni! Most már mit csináljak?

— De ha mondom, hogy az a kasza.

Már mint ez? Hiszen nekem is megvan a két látó szemem.

Végighuzza pengéjén az ujját, meghajlítja a térdén, megkopogtatja, kiviszi az utcára, odaveregeti a kövezethez, rálehel, suhint vele és betámolyog nagy szomorúan.

Ez nem az a kasza! Ezért én nem adhatok többet négy sájn forintnál.

— Ne csináljon komédiákat. Ha nem tesz a kasza, ott van valamennyi, válasszon közülök másikat.

— Azt a bolondot nem teszem, hogy előlről kezdjem a vesződséget. Más dolga is van

Bozóky Arpád: Hát a magtárt és a jégvermet?

Wekerle miniszterelnök: Legyen nyugodt a képviselő ur, senkinek sem fog eszébe jutni, hogy a magtárt, jégvermet, vagy akár az ólkat is lakosztálynak minősítse. (Derütség.) Ilyet, hát szükségtelen bevenni a javaslatba.

A szakaszt a miniszterelnök javaslatára, változatlanul elfogadják.

(A kedélyes elnök.)

A 23-ik szakaszt vita nélkül elfogadják.

A 24-ik szakasznál **Polónyi Géza** rövid felszólalásában a harmadosztályu házosztályadót tartja igazságtalanságnak.

Farkasházy Zsigmond a kis- és nagylakások megadóztatása közti aránytalanságot teszi szóvá.

Bozóky Arpád többször helyeslőleg közbeszól.

Elnök: Ne tessék saját elvtársát zavarni.

Molnár Jenő: Helyeselni szabad.

Elnök: **Molnár** képviselő ur azt hiszi magáról a tanácsaival, hogy ő a házszabályok bölese. (Derütség.)

Farkasházy Zsigmond: Módosítást nyújt be.

Molnár Jenő a házszabályokhoz szól. Az elnök őt a házszabályok bölesének nevezte az előbb. Hát ő nem akarja, hogy ez a Ház köztedatába menjen át, nehogy ezzel a legközelebbi elnökválasztásnál, konkurrensnek higgyék őt. (Derütség.)

Elnök: Következik?

Jegyző: **Surmin György.**

*Kiáltások: Nines itt!

(A földmives lakások.)

Mezőfi Vilmos szól ezután a szakaszhoz és a földmives népre nehezedő intézkedéseken kíván segíteni.

Bozóky Arpád csatlakozik **Farkasházy** módosításához. Ha azonban **Farkasházy** módosítását nem fogadják el, ez esetre ő is benyújt egy módosító javaslatot.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Válaszol a felszólalóknak. Az urak igen könnyelműen ajánlanak olyan módosításokat, amelyek millióvesztést jelentenek az államnak. Már 1898-ban előkészítettem, hogy ha az egyenes adóból bejön egy bizonyos összeg, akkor azt a másodosztályu kereseti adóhoz fogjuk számítani. Ez hát nem kedvezmény, amit a balpártnak kellene kiesikarni.

(Wekerle és a balpárt.)

Kiáltások a balpárttól: Hiszen ezt vivmány-nak hirdette eddig.

Wekerle Sándor: Dehogy vivmány. 1893-ban az urak legnagyobb része még az iskolapadokban ült, amikor én már azt elhatároztam.

a szegény embernek. Maradjon hát ez a kasza, de az illendő árán, amennyivel kevesebbet ér.

— Egy szót se többet.

— Mi? Csakugyan nekem kell károsodnom? Jó. Hát csakugyan elveszi az ur tőlem azt a fölösleget? Ráfér a lelkére?

Fizessen kend hamar, és ne tartson itt prédikációkat!

Jó, kiált fel **Csomák Gergely** uram keserűen. — Legyen az urnak igaza. De vágjuk az igazságot kétfelé, hogy én rajtam se essék igazságtalanság. Felezzük meg az egy sájn forintot.

— Nem felezek.

— Akkor hát itt van a pénze! Fogja!

Ujra hozzálátott a lajblí kigombolásához, amelynek a belső zsebéből nagynehezen kihálasztot vala egy harisnyát, aminek a legfenekéről kivett egy forintos bankót és odaadta a kereskedőnek.

A mellény külső zsebéből előhuzott egy kéthatosost, a másikkól egy négykrajcárrost.

— Hogyis csak? Ez huszonnégy...

Benyúlt a nadrágzsebbe, ahol 33 krajcárra akadt.

— Huszonnégy és harminchárom az ötvenhét... Mennyi kell még?

— Még harminchárom krajcár...

— Annyi, — teszi hozzá jámbor képpel, de nehezen lesz.

S ezalatt ártatlan, jámbor arccal kémleli a kereskedő szándékát.

— Hop... azaz, hogy... megálj csak,

Kiáltások a balpárton: Mi vagyunk hát az oka, hogy keresztül engedjük.

Wekerle Sándor (a balpárt felé): Az urak sem pro. sem kontra nem okai itt semminek. (Derűtség.) A tanyai földek házszám szerinti megadóztatását fentartandónak tartja.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja. Elnök tíz perc szünetet ad.

(Fejérváryék vád alá helyezése.)

A következő ülés napirendjének megállapításánál

Nagy György sürgeti a Fejérváry-kormány vád alá helyezéséről szóló igazságügyi bizottság jelentésének beterjesztését.

Wekerle Sándor miniszterelnök tiltakozik az ellen, mintha valaki elődázni akarná a jelentés előterjesztését, de nem tartaná helyénvalónak, hogy egy napirenden levő törvényjavaslat tárgyalásának megszakításával tüzzék a jelentést napirendre.

(Interpellációk.)

A Ház ezután áttért az interpellációkra.

Beniczky Odön a fővárosban divó beraktározási uzsora dolgában intéz idterpellációt az igazságügyminiszterhez. Eseteket sorol fel az uzsorások működéseiből.

Beniczky Odön azután interpellációt terjeszt be a lakásuzsorról.

Günther Antal igazságügyminiszter kijelenti, hogy az uzsora minden fajtáját a maga részéről eddig is a törvény által megengedett eszközökkel üldözte. A törvény sajnos hézagos, nem ad elég oltalmat az uzsora-üzelmekkel szemben a szegény embernek. Az uzsora-törvény módosítása már készül az igazságügyi bizottságban. Igéri, hogy mielőbb a Ház elé terjeszti.

A Ház a választ tudomásul veszi, mire az ülés véget ért.

SPORT.

+ Az „Aradi Athletikai Club” Aradon 1909. év március hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja X-ik évi rendes közgyűlését a „Fehér Kereszt-szálloda” gyémánt termében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés 1908. évről. 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése, felmentvények megadása. 4. A lelépő tisztikarnak a felmentvény megadása. 5. Elnökség és választmány választása. 6. Költségeloirányzat 1909. évről. 7. Indítványok.

+ **Vívóiskola.** Neumer József aradi jőhírű vívómester és tornatanár március 1-én ismét megnyitja vívótermét.

megállj. Hová is tettem? Mit gondol komám uram? Aha, itt lesz a kendő csücskében.

A fehér gyolcskendő szélbe csakugyan egy kéthatosos volt bekötve.

— Ez az irmag, nemzeti uram, — mondja nyájasan, — ott az isten se vesz, ahol nem talál.

— Még tizenhárom krajcér, — sürgeti a kereskedő könyörtelenül.

— Ugyan ne okoskodjék, nemzeti uram. Mirevaló az? Így is rosszabb kaszát kaptam, mint kellett volna. Oszteg nincs nálam egy garas sem, ott hagytam a szekeren a guba ujjában, azt csak nem kívánhatja, hogy olyan messze szaladjak azért az egy pár filléért. Majd kipótolom máskor.

— Nekem az egész összeg kell. Menjen a pézért, addig a kasza el nem szalad.

De már erre méregre gyulladt Csomák Gergely

— Mit? Nekem annyi becsületem sincs? Nekem az apám, nagyapám is biróságot viselt perszóna volt, hallja az ur. Nem kell nekem senki-nek a kegyelme. Nem a szemeten szedtek fel engem. Lökje neki oda komám uram azt a tizenhárom krajcárt.

S azzal sértődve fölkapja a kaszát. Gyerünk, komám uram.

A boltajtónál visszafordult kárörvendő, kaján szemekkel, egyet rántott a vállán, s a kaszát diadalmasan megvillogtatva, harsányan bekiáltott:

— Annyit azonban mondhatok az urnak, hogy ez volt a legjobb kaszája, — az a többi nem ér egy hajító-fát.

Az aradi színház jövő hónapja.

A színügyi bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

A színügyi bizottság ma délután **Varjassy Lajos** polgármester elnöklésével tartotta rendes havi ülését. Egyetlen tárgya az volt, hogy meghallgassa a színigazgatónak a jövő hónap munkarendjére vonatkozó előterjesztését. A bizottság meglepődéssel hallgatta a változatos műsört ígérő igazgatói propeziciókat, amelyekből kitűnik, hogy az aradi nemzeti színházban már a jövő hónapban bemutatóra kerülnek a fővárosi színházak legutóbbi sikert aratott újdonságai, továbbá, hogy az operai irodalom legkiválóbb számait fogja a színház előadni.

A magyar színházi élet egy veterán harcosa **Mándoki Béla** április hónapban üli meg ötvenedik fordulóját annak, hogy a színpadra lépett. Aradon is volt színigazgató itt is született s azért azzal a kérelemmel fordult a bizottsághoz, hogy az aradi színpadon vehessen bucsut attól a helytől, amelyhez sok dicsőség és még több nehéz küzdelemnek emléke fűzi. A bizottság szívesen tett eleget a kérelemnek és **Szendrei Mihály** színigazgatót bízta meg azzal, hogy a jubiléussal állapodjék meg az előadandó darabra vonatkozólag.

(Az igazgató jelentése.)

Az igazgató jövő havi műsorát jelző előterjesztésében a bizottság elnézését kéri, ha esetleg egy-két darab változást szenved, mivel képtelen egy hónappal előbb az esetleges közbejött akadályokkal számolni. Így az elmúlt hóban tervben volt, a többi teljesített munka között **Szamosi Elza** vendégfellépése, ami elmaradt, mivel az igazgató esténként 1000 koronát nem fizethet. Tervben volt továbbá **Galloviech Károly** darabja, amely e hónapra maradt. „Tisztelettel kérem — ugymond, — a tekintetes Bizottságot, szívesen tudomásul venni azt is, hogy kötelezve lennék e hóban a nyári névsort beterjeszteni, de mivel az új törvények szerint a színész-szerződések csak szeptember 1-én változnak, méltóztassanak tudomásul venni, hogy a jelenlegi társulat szeptemberig nem változik.”

A március havi tervezet a következő:

Újdonságok:

Falusi verebek: **Gárdonyi Géza.**

Tűzmadók: **Galloviech Károly.**

Kivándorlás: **Herczeg Ferenc.**

Táncos huszárok: **Rajna Ferenc.**

Manon: **Puccini.**

Határszállás: **Sarkadi dr. (Nagyvárad.)**

Vendégszereplések:

Mezei Péter: Nagyapó, Államtitkár, Jóbarátok.

G. Ternovszky Gitta urnő: Lili, Aranyvirág.

Komlóssy Emma: Táncos huszárok, Koldus diák, Nap és Hold.

Végül a milánói opera három tagja: **Traviata, Rigoletto, Lucia.**

A régi műsorból színpadra kerülnek: **Tatárjárás, 25-ik előadásban, Erdészleány, Boszorkányvár, Hoffmann meséi, Cyrano de Bergerac, Baccarat, Császárs katonái.**

(**Sándor Erzsébet** elmaradt vendégszereplése.)

Érdekes eseménye lett volna a jövő hónapban a színháznak **Sándor Erzsébet**nek, a fővárosi opera kiváló művésznőjének vendégszereplése, amely azonban elmarad.

Az igazgató ugyanis a bizottságtól ma engedelmet kért arra, hogy a művész háró vendégszereplése alkalmából harminc százalékkal emelhesse a helyáratat. Kijelentette, hogy csak ez egy alkalomra akarja igénybe venni ezt a jogot, amelylyel az előző években minden vendégszereplés alkalmával éltek a dírtörök. A nagy művész oly magas tiszteletdíjat kap, hogy másképp, mint helyáremelés nem szeresheti meg az igazgató a színház látogató közönségnek azt az élvezetét, hogy legkitűnőbb magyar operanékesnőt hallgathassa.

Műlek Lajos dr. ellenezte az áremelés mert — ugymond — a színházpártoló közönség megérdemli azt, hogy ha egy kiváló művész fellép akkor ép oly könnyen hozzájusson a jegyhez, mint más előadás alkalmával, mikor nem csupa első rangú erő játszik.

Szendrei igazgató kijelentette, hogy ha ellentállásra talál úgy nem akar ezzel a jogával élni és sajnálattal bár de kénytelen szintársulat működését elismeréssel és hálával kötelező pártfogással honoráló közönséget megfosztani attól, hogy az opera diváját Aradon meghallgathassa.

A bizottság tudomásul vette az igazgató kijelentését.

Parcellázzák a turfot.

Lakások a budapesti loverseny-tér helyén

— Fővárosi tudósítójától. —

Arad, február 27

Nagyjelentőségű ügygel foglalkozott ma a budapesti városi tanács. Hosszu idő után végre elhatározta, hogy a budapesti loversenyteret kiveszi a Magyar Lovar-egylet kezéből és munkáslakások építésére fogja felhasználni. A tanács mai ülésén ilyen irányu javaslatnak a főváros közgyűlése elé való terjesztését határozta el.

A fontos ügyet a következőkben ismertetjük:

A tanács mult ülésén foglalkozott a loverseny-tér kihelyezésének kérdésével. Az 1878-ban hatályba lépett bérleti szerződés szerint a főváros a loversenyteret, amely 130572 négyszögöl nagyságu terület, 45 évi használatra engedte át a Magyar Lovaregyletnek. A használati idő tehát 1923-ban jár le, de ha valamely fontos közcél érdekében a fővárosnak szüksége lenne a területre, úgy három évi felmondás mellett a használat előbb is megszüntethető; ebben az esetben a főváros bizonyos beruházásokon — annyi 45-öd részét köteles megtéríteni a lovar-egylet javára, ahány év akkor a szerződési 45 évből hiányzik. Az említett beruházások 507,804 koronát tettek ki, úgy hogy azonnali felmondás esetén a fővárosnak körülbelül 170,000 korona összeget kellene megváltási díj címen fizetnie. Ezenkívül pedig köteles volna a loversenyterhez csatolt egy magánterületnek vételárát 33,707 korona összegben megtéríteni. Elveszteni viszont a főváros a loversenyfogadások után évenként járó részesedését, amely az utolsó évben 218,000 koronát tett ki. Tekintve már most, hogy a loversenyter megszüntetését a főváros közgyűlése már ismételten sürgette, tekintve továbbá, hogy a loversenyter nagy körülzárt területe határozottan utját állja a főváros egyik legfejlesztés-képesebb városrésze szabad terjeszkedésének, a fennforgó általános lakásnehézségek mellett pedig a szerződési idő teljes lejárásnak bevárása nem állna a főváros lakosságának érdekében, a főváros tanácsa indokoltnak

tartotta, hogy a versenytér elhelyezésének kérdését megfontolás tárgyává tegye és ez alapon azt a javaslatot teszi a közgyűlésnek, hogy határozza el a löversenytérre vonatkozó szabályozási terv elkészítését és utasítsa a tanácsot, hogy a szerződés megszüntetésére és a löversenytér másfelé leendő áthelyezése iránt a Magyar Lovaregylettel a szükséges tárgyalásokat mielőbb indítsa meg.

A tanácsnak különben az a terve, hogy a löversenytér parcelláztassa és munkáslakásokat építtet oda.

Felolvasás a város-rendezésről.

Palóczy tanár előadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 27.

Az aradi mérnök- és építész egyesület meghívására Palóczy Antal műegyetemi tanár ma Aradra érkezett és előadást tartott. Az egyesület a város közönségét érdeklő műszaki kérdéseket elsőrendű szaktekintélyek által óhajta népszerűvé és általános érdeklődést keltővé tenni és el kell ismerni, hogy törekvésük siker koronázza. A városháza nagytermét ma este előkelő és nagyszámú hölgyközönség töltötte meg, akik ép oly feszült figyelemmel hallgatták a városépítés európai híri művésznének oktató, magyarázó és irányító szavait, mint a technikusokból álló férfi hallgatóság.

Érthető ez, ha az előadásztalnál egy olyan szellemű apostol ül, mint Palóczy professzor, akinek évtizedes, lelkes és lankadatlan agitációja, küzdelme és régi sablonokat megdöntő ereje a magyar város rendezést teljesen modern és, amit első helyen kell említeni, művészileg érvényesülő alapokra helyezte. A budapesti Eskü-tér tervezője ma elmondotta Aradon annak az új tudománynak az alapelveit, amelynek hivatása a városban lakó ember életét egészségesebbé, kényelmesebbé, kellemesebbé és olcsóbbá tenni. Beszél azokról az eddig nem is sejtett szempontokról, melyeket az utak, terek, utcák építésénél kell a város rendezésekor szem előtt tartani. Egyszerű, keresetlen és mindenki által érthető szavakban mondott el száz és száz igazságot, melyeket az ő nagy koncepciójú művészi érzéke vett észre s amelyek lassankint kezdenek az életben is megvalósulni. Az előadás modora, ha nélkülözi is a csevegészerű könnyedséget, de egyáltalában nem fellegős s egy-egy mondata sokszor ivekre terjedő magyarázatnál világosabban érteti meg mondani valóját.

— A tér — ugymond — olyan, mint egy nagy szalon. Tehát az üres tér ép oly rut, mint az üres szoba s ezután már könnyű elképzelni milyen intimé és művészivé lehet alakítani a teret, ha csak magunk elé képzeljük egy sikerült szoba berendezését.

Az általános városrendezési kérdések ismertetése után áttért egyik legsikerültebb alkotásának, az Óvár-tér szabályozási terveinek ismertetésére. Elmondotta, hogy a teret szervesen kapcsolta bele a már élénk életet élő régi városba, úgy, hogy a tér tulajdonképpen csak folytatása a már létező forgalmi ereknek. Ezeket úgy vezette be az Óvár-térre, hogy az ott nyert utak az ujaradi vashidtól legyezőszerű sugárzásban fussák be, a három középület köré csoportosuló háztömbök által fedett területet.

A lelkes tapssal honorált előadás után az egyesület nevében Reisinger Sándor köszönte meg a kiváló művésznak tanításait s meleg szavakban ünnepelte az európai híri szakem-

bert, akinek legújabb műve, Sopron szabályozása a külföldön is feltűnést keltő elismerésben részesült.

Tragikus fogadás.

A kovácmester virtusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 27.

Hires ember volt az aradmegyei Mondorlak községben Ruzsán György kovácmester. Nagy erejéről volt nevezetes. Az egész falu rettegte ezt a herkulesi természetű, marcona kinézésű, bőrkötényes óriást. Ha a koresmában verekedés támadt, Ruzsán egymaga szétverte a legényeket, ha kátyuba került egy szekér, a rudjánál fogva kirántotta, megbokrosodott lovakat megfékezett, a faluba érkező cirkuszok atlétáit könnyedén vágta a földhöz. Szóval Ruzsán uram hirtelen nem volt éppen alap nélküli. És a derék kovácmester ambiciózus is volt. Nem elégedett meg a köznapi sikerekkel, növelni akarta nimbuszát, valami új, valami rendkívüli dolog produkálásával. Mert az, hogy egy kocsi fel tud emelni, már nem izgatta a kedélyeket, az ilyesmit már megszokták.

Tegnapelőtt, amikor Ruzsán mester a koresmában ült és vig poharazás közben beszélgetett asztaltársával a szerb háború eshetőségeiről, alkalma volt, hogy a virtuói erejével újból dicselkedjék. Ócsárolta a szerbeket. A társaság egyik tagja a következő megjegyzéssel fordult a kovácmester felé:

— Dejszen sógor! kutya erős emberek azok a szerbek. Én Boszniában szolgáltam és láttam, hogy erősebb legények vannak ott még kelmednél is.

— Micsoda? — pattant fel dühösen a kovács, — már mint énna!am, aki fél kezemmel felemelem a mülhelyben az ülvő vasat? Hogy beszélhet ilyet?

Szót-szó követett, a vége az lett, hogy a két vitatkozó fogadott egy pengő forintba, hogy a kovácmester fel tudja emelni az ülvővasat, vagy nem. Ruzsán csütörtök délután négy órára tüzte ki a nagy erőművelet keresztülvitelét, a kovácmülhely előtti tere. A fél falu oda gyülekezett a nagy látványosságra. Mert most fog eldőlni, hogy ki kap e Szerbia és hogy Ruzsán mester méltó-e világbajnoki címre? Lázás érdeklődéssel lesték a megjelentek, hogy mi fog történni.

Három markos legény leemelte a tőkéről a mázsás ülvővasat és kicipelték a mülhely elé. A publikum a tetszés morajával fogadta a nehéz acéldarabot. Aztán jött a kovács. Feltúrte kormos ingujját és láthatóvá lettek hatalmas izmai. Lehajolt és egy erős szoritással megmarkolta az ülvővas rudját. A közönség visszafojtott lélegzettel figyelt minden mozdulatára. Ruzsán izmai megfeszültek, karján és nyakán kidagadtak a vastag erek.

Az ülvővas lassan kezdett emelkedni. Ruzsán jobbkarjával biztosan tartotta a rudat. Amikor már sikerült neki az arcával egy színvonalba hozni, a kovácmestert elragadta a virtus és be akarta bizonyítani, hogy a nagy terhet egészen magasra tudja emelni. Egyszerre azonban megreszkedett a karja, megremegett a termete és még mielőtt valaki segítségére siettetett volna, az ülvővas kiesett kezéből és a mellére esett. Azonnal eszméletlenül terült el és a megrémült közönség ijedten látta, hogy a hatalmas embert a vér teljesen elborítja. Súlyos sérüléseket szenvedett. Nyomban bezállították az aradi kórházba, ahol a szerencsétlen ember szörnyű kínok között meghalt.

HÁBORUS ANEKDÓTÁK.

— Fővárosi levél. —

(A szurony vallása.) Puskaporos a hangulat mindenütt. Természetes, hogy a t. Ház sem vonhatja ki magát a háborus hírek hatása alól. A folyosón bejegyzett téma lett a háború, sőt már anekdótáznak is róla. Kaas Ivor báró elevenítette fel ezt az érdekes históriát, amely még 1848-ban történt.

— Egy törődött aggastyán jött hozzám, amikor még képviselő voltam. Elmondta, hogy ő negyvennyolcas honvédfőhadnagy, most inségben él, szeretne nyugdíjhoz jutni. Magamra vállaltam a zsidó vallású öreg ur dolgát. Meggyőződtem róla, hogy tényleg szabadságharcos volt, résztvett a branyiszkói csatában. Azt is megtudtam, hogy hősiességét érdemre jutalmazták. Az akkori miniszterelnökkel eligazítottam a nyugdíjügyet és elmondottam a kedvező hírt az öregnek. Most hirtelen megeredt a szabadságharcos nyelve és érdekes eseteket mesélt, többek közt éppen egy branyiszkói epizódot.

— Nagy hegyet kellett megmászunk — beszélte az aggastyán. Én egy század élén haladtam jó elől. Egyszerre elém bukkant egy marcona orosz katona. Mintha a hegyből bujt volna elő. Hatalmas szuronyát a mellemnek szegeztem — s én leszámoltam az élettől. Jó zsidó létemre eirebegtem a halotti imádságot. Ebben a pillanatban a kozák viszarántotta a fegyverét.

— Én is zsidó vagyok, — szolt elértékenyülve, aztán visszafordult.

Ennyit mondott a honvédfőhadnagy s én — folytatta Kaas — levontam belőle a konzekvenciákat. Ez pedig az, hogy a vér nem válik vízzé és hogy a legkeményebb háborus reglamánál is keményebben parancsol a szív, az érzelmek, a hagyományok közössége. Ezt pedig azért mondtam el, hogy egy osztrák-magyar-szerb háború esélyeit megvilágítsam. Ha a mi szerb anyanyelvű katonáink kerülnek szembe a szerbiai szerbekkel, — akik vér az ő vérükből, — bizony megismétlődhetik könnyen a branyiszkói jelenet. Ezért nem hiszem, hogy azokat a hadtesteket mozgósítsák, amelyekben sok szerb katona szolgál. Van elég magyar, sváb, román — majd csak ezekkel dolgozik a hadvezetőség.

(Fő az üzlet.) Ez meg a porosz-osztrák háborúban történt, de csak most jutott nyilvánosságra.

Annak idején a porosz lapok a harci kedv emelése miatt folytonosan közölték a hős katonák névsorát. Főleg azokat dicsérték ki, akik az ütközetben kitüntették magukat és hozzájárultak az ellenség megszegyenyítéséhez. Egy berlini előkelő bankárnak — a híres Bleichrödernek — föltűnt, hogy a hősök névsorában sohasem találkozik zsidó névvel. Ő maga huszezer márkát tűzött ki annak a zsidó harcosnak, aki az első figyelemreméltó hőstettség véghezviszi. A különös pályázatot kihirdette az ujságokban s alig mult el néhány nap, Spielmann Henrik, egy felsőporoszországi közkatona nagy dállal osztrák zászlót vitt a táborba. Nagy volt az öröm, a hőst vállukra emelték és este már zsebébe vándorolt a Bleichröder huszezer márkája.

Akkora volt a lelkesültség, hogy maguk a tisztok bankettet rendeztek a zsidó katona tiszteletére s miután számos tósztanban ünnepelték, bizalmasan megkérdezte az egyik csapatbiztos, mondja végre el, hogy is történt a dolog.

— Hogy történt? — adta elő a zsidó. Nincs ennél egyszerűbb dolog. Megtudtam, hogy itt huszezer márkát lehet keresni; gondoltam ez egy üzlet. Mi történhetik? Kerestem egy álelmes osztrákot, akivel a gseftet ötven percentre meg lehet csinálni. Nem kellett sokáig keresni, — tízezer márkát is valami. Az én osztrákom fogta a zászlót és a kezembe nyomta.

A tiszt nem győzött csudálkozni az üzleti vitézségen, de megkockáztatta a kérdést:

— Na és átadja a pénzt annak az osztráknak?
— *Na hát átadom?* — felelte a zsidó. —
Próbálja megreklamálni az Oberkommandantnál.

(*A hadiláb és a bakancs.*) Belgrádi anekdota. Két szerb baka beszélget.
— No brátye, hogy állsz?
— Hadilábon, brátye?
— Jó, jó, brátye. Hadilábunk az van, de bakancsunk az nincsen.
— Jaj, brátye, azt elpanaszálták a generális urak.

A király ellensége.

Apponyi Albert gróf aradi bevonulásának utójátéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 27.

Különös aradi alak fölött ítélkezett ma a nagyváradi esküdtbiróság. Az illető *Sztankovics József*, aki arról nevezetes, hogy nagy ellensége a királynak, emellett még *Apponyi Albert* grófot se szereti. *Sztankovics* mester, akinek Aradon bizonytalan foglalkozása van. Legjobban a botránycsinálás mesterségét kedveli.

Két évvel ezelőtt is, amikor *Apponyi* műújszer Aradra jött a tanító-konviktus felavatására, nagy botrányt csinált *Sztankovics*. Nagy csoport várta a grófot az állomásnál. A miniszterre váró csoportban ott volt *Sztankovics József* is, aki egy pár szociális érzelmű társával ugyancsak hangosan diskurálgatott a miniszterrel:

— Nahát nem értem *Ferenc Józsefet*, hogy tarthat ilyen lögöt maga mellett, — kockáztatta meg a véleményét *Sztankovics József* s a kifakadásokat megtoldotta még egy pár reprodukálhatatlan kifejezéssel is.

A mellettük levő csoportban több pénzügyőr állott s ezek egyike figyelmeztette a kritizáló *Sztankovitsot*, hogy vigyázzon a nyelvére, mert még baj lehet a dologból.

— Coki tinánc! Nem imponál nekem még a király sem! — vágta vissza *Sztankovits József* — s a kemény replikát is megtoldotta a király személyére vonatkozó és szintén közölhetetlen jelzőkkel.

A pénzügyőrök azonban nem hagyták annyiban a dolgot s miután mások is hallották a *Sztankovits József* felségsértő kifejezéseit, feljelentették királysértésért. Mire az ügy tárgyalás elé került volna, Nagyváradon is követett el királysértést a király ellensége. Az ottani állomáson berugott állapotban szintén a királyt szidta, úgy, hogy újra volt mit keresni rajta a bíróságnak. Közben fogházba került, szintén királysértésért a bíróság intézkedésére azonban mégis előállították.

Millve Gyula elnöklése alatt ma tárgyalták a *Sztankovits József* újabb bűnét, amelyre nézve teljes beismerésben volt s a bíróság ezen az alapon ma elítélte. Három havi fogházat mért ki reá a nagyváradi bíróság, amit nyomban ki fog tölteni, amint az előző hónapokat már lemorzsolta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Vasutas szövetség aradi kerületének közgyűlése.** Az országos vasutas szövetség aradi kerülete március hó 7-én (vasárnap) d. e. 9. órákor a városháza kis termében rendes évi közgyűlést tart, melyen tisztújítás is lesz. Az összes tagokhoz ezután is azonnal fordul az elnökség, hogy a közgyűlés határozatképessége érdekében a közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek. A közgyűlésen a májusi országos nagygyűlés elé terjesztendő fontos indítványok tárgyalás alá kerülnek.

(*) **Az Aradi Kereskedők Köre** f. évi február 28-án, vasárnap délelőtt fél tizenegy órákor a kör helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a tisztikar és a választmány tagjait ez uton is meghívja *Tedeschi Viktor* elnök.

SZABADLÁBON Márkus Emma merénylője.

Megszüntették az eljárást.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 27.

A múlt év őszén nagy szenzációt keltett az a gyilkos merénylet, amelyet *Gregus Janka* a Nemzeti Színház egyik segédszertárosnője intézett *Márkus Emma* ellen. A szertárosnőt a színház elbocsátotta szolgálatából és ez a beteges idegzetű nő, *Márkus Emmát* tartotta elbocsátása okozójának. E miatt bosszút forralt ellene és elhatározta, hogy a művésznőt megöli. Tervét szeptember 27-én akarta végrehajtani. Ezen a napon belopódzott a művésznő ruhaszekrényébe, megvárta mikor ez a tükrözött, hogy fésülködjék, ekkor előugrott és az előre elkészített revolveréből rálőtt. A golyó a művésznő halóköntösét találta. *Márkus Emma* sikoltozva menekült a merénylő elől a hálószobájába, de *Gregus Janka* nyomon követte és még két izben lőtt reá. Mindkét lövés célt tévesztett. Ekkorra már berohant a művésznő férje, aki a házbeliéek segítségével lefogta a dühöngő asszonyt és átadta a rendőrségnek. *Gregus Janka* ellen gyilkosság kísérlete miatt indították meg az eljárást, amelynek során a vizsgálóbíró elrendelte ellene az előzetes letartóztatást.

A budapesti kir. törvényszék vizsgálóbírója, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a kir. ügyészség indítványára *Gregus Jankát* ma szabadlábba helyezte és megszüntette ellene a további eljárást.

A szabadlábba helyezés széles körben nagy feltűnést keltett. Az ügyészség indítványában, a tényállás ismertetése után a következőket mondja:

Gregus Janka bár beismeri a cselekmény elkövetését, a vizsgálat folyamán többször hangoztatta, hogy már a ruhaszekrényben megbánta tettét: elhatározta, hogy *Márkus Emmát* nem bántja, hanem öngyilkos lesz. A fegyvert izgatottságában sűtötte el. A vizsgálat adatai támogatják a terhelt előadását, mert ha ölési szándéka lett volna, mikor a ruhaszekrényből kilépett, könnyen meg is valósíthatta volna tervét. A művésznő erre kész prédának kínálkozott. A lövés nem is sértette meg. A vizsgálat adatai is megerősítik azt a védekezését, hogy a fegyver csak véletlenül sült el *Gregus Janka* kezében. Az indítvány azután lélektani momentumokra hivatkozik és azt mondja, hogy *Gregus Janka* paroxizmusban szenvedő nő, rendellenes kedélyű, akinek érzelmi világában téves eszmék vertek gyökeret, amelyek végeredményében ölési szándékot oltottak belé.

Délután fél két órákor becsatolták szabadon az Alkotmány-utcai fogházból. *Gregus Janka* könnyezve vette tudomásul a reá nézve kiszabadulást jelentő végzést és sírásba csukló hangon így szólt:

— Tudom, hogy *Márkus Emmának* köszönhetem, hogy megmenekültem a büntetéstől. Nem érdemlem meg jószágát. Nemes lélek megbocsátott nekem. Soha többé nem teszek semmi rosszat, inkább a nyakamat vágom el.

Gregus Janka ezután eltávozott a fogházból és Budára ment ki a rokonaihoz.

Aktuális emberek.

* **Kreutzer Lipót**

Két órán át beszélt ma este valaki Benedikt-formuláról, devizokról, fizetési mellegről, érefedezetről, diszázsioról és hasonló száraz ügyekről — és ezt a valakit minden olyan élvezettel hallgatta, mintha például humoros novellát, vagy angol bűnügyi regényt olvasott volna föl. (Az utóbbinál dekuszitőbb irodalmi munkát hamarosan nem tudunk mondani). És *Kreutzer Lipót* dr., ez a valaki, úgy vezette a hallgatóság e szövevényes közgazdasági fogalmak között mint a bálrendező a hölgyeket a zsufolt táncban: senkibe nem botlott, nem türemetlenkedett, el nem fáradt, a míg a keves, elmés szavú rendező oda nem vezette a hölgyet a célhoz:

— Látja: ez az *Önálló Jegybank*. Ezt kell Magyarországnak a legközelebbi időben jegyet váltani. Táncra hát!

Nem ilyen szavakkal, de ilyen vonzerővel hatott az előadása. Nem is velt egyszerű közgazdasági lecke, hanem politikai beszéd. Ezzel már *Kreutzer Lipót* de mint új ember állott a publikum előtt; a politikai harcos, akinek jóval előbb be kellett volna lenni a parlamentben, mint például *Burgyán Aladárnak*.

Érdekes ember, a külsejére is. Nagyhaja a félhomlokára borul, s szinte bohém formát ad ennek a közgazdasági főnek. Szápad megnyult arca a beszéd közben kipirul, s fokozza beszédének hatását. Másként a arcizma nem változik, csak néha mosolyogha egy pár tréfát kever az adat-gomolyagba. Például:

— A pénz mindig igyekszik új országokat keresni; tetszik tudni, a tőkének szüksége van levegő-változásra.

De nemcsak külsejére érdekes *Kreutzer* hanem a lelkének összetételére nézve is. Hivatására nézve a kolozsvári kereskedelmi akadémia tanára. Vezetője a magyar magán-tisztviselők osztályának, akik a fanatizmus rajonganak érte. S e komoly hivatások mellett: költő. *Fabula János* verseit és elbeszéléseit bizonyosan olvasták sokan, anélkül, hogy tudták volna: ezeket a hangulattal telteztől meleg verseket és novellákat *Kreutzer Lipót* írta.

Most az ugynevezett szépirodalmat phenteti s a közgazdasági írásba ágyazz minden energiáját és munkáját. S ebben már a külföldön is híre, tekintélye van; az őszel Münchenben, egy komoly közgazdasági testületben tartott előadást — ugyancsak magyar bankkérdésről.

Amikor a bankkérdés vezető problémáj az aktuális politikának, szinte kéri az ilyen nagytudású és fényes beszédű ember hiányát a parlamentből. A koalíció szánt is nemandátumot, — de annak kivívására a Lipótvárosba küldte, hogy *Sándor Páltól* vegye el. Ez nehéz munka volt s azért s ment, mert az egész ország kereskedői állottak *Sándor Pál* mellé. A legközelebbi választáson bizonyára jobb hadállásba kerül, — ezzel a magyar parlament kap egy olyan tartalmas elmét, komoly tudóst és ragyogzó szónokot, a minőt ma az aradi kereskedői iparosok és pénzemberek a kamarában lelkesen ünnepeltek.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatali és hirdetési osztály — 151

Elcserélt családok.

Magyarok kalandja Amerikában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 17.

Ezt a magyar vonatkozású, de amerikai izű érdekes kalandot Newyorkból jelentik. Nem tudjuk igaz-e, de tény, hogy nem mindennapi história.

Az eset a következő:

Körülbelül 12 évvel ezelőtt történt, hogy egy *Hinkó* Pál nevű kovácmester kivándorolt Amerikába.

Itt meglehetősen kedvezett neki a szerencse, úgy, hogy már az első hónapban is tudott hazaküldeni egy csinos összeget. Azután évenként át minden hónapban küldött haza annyit, amennyiből otthon a felesége és két gyermeke tisztességesen megélhettek. Egy ideig azt tervezgette, hogy feleségét és gyermekeit is kihozzatja, de felesége folyton halogatta a dolgot és mindig azon volt, hogy férje takarítson meg pár száz dollárt és ő jöjjön haza. Csakhogy ezt a tervet sokkal könnyebb volt felvetni, mint megvalósítani, mert *Hinkó*, habár jól keresett és takarékos ember volt is: annyit még sem tudott keresni, hogy családját is eltartsa meg egy pár száz dollárt össze is takarítson. Viszont azonban még sem akart üres kézzel hazajönni és ezért hónapról-hónapra, évről-évre halasztgatta a hazatérést. Így tett el lassankint teljes 12 esztendő, míg végre *Hinkó* határozottan kezdte hangoztatni, hogy felesége és gyermekei jöjjenek ki hozzá.

Az asszony és az időközben hajadonna serdült két leánya erre hajóra ültek, hogy felkeressék a 12 év óta nem látott apát, illetve férjét. Utrakészülésüket már két hét előtt megírta *Hinkónak*, aki szívdobogva, boldog sóvárgással várta, hogy mielőbb keblére ölelhessen a 12 év óta nem látott családját. Végre elérkezett a nagy nap: a *Cunard Line* *Ultonia* nevű gőzöse, méltóságteljesen uszott be a newyorki kikötőbe és *Hinkó* örömeperesve futott fel a hajóra. Itt azonban a sok ezernyi utas láttára pár percig tanácstalanul állott meg és azon töprengött, hogy milyen módon ismerje ő meg rég nem látott és bizonyára egészen megváltozott övéit. Végre a főstewardhoz fordult, mutatná meg neki a *Hinkó* nevű hölgyeket. A fősteward némi keresgélés után csakugyan magához intett egy hajópincért, akinek meghagyta, hogy *Hinkót* vezesse a családjához.

Pár perc múlva megtörtént a boldog viszontlátás és a tulboldog kovács azt sem tudta, hogy feleségét, vagy pedig viruló leányait csókolgassa-e össze-vissza.

A hivatalos eljárás befejeztével hazamentek és boldogan éltek egy hétig. Ekkor aztán valahogy a beszélgetés rég mult dolgokra, az otthon valókra, a rokonságra és más ilyenfélekre terelődött. Itt aztán egyik félreértés a másik után következett be és a nemrég még oly boldog család megdöbbenve fedezte fel, hogy képtelenek egymást megérteni, mert az asszonynak és két leányának egészen mások az emlékeik, mint *Hinkónak* és legjobb tudomásuk szerint egészen mások a rokonaik is, mint akiket *Hinkó* emleget.

A nagy boldogságnak egyszerre vége lett, szörnyű bizonytalanságban telt el újabb két nap és mindnyájuknak a lelkére valami megnevezhetetlen balsejtelem nehezedett. Végre *Hinkónak* eszébe jutott valami és kérte az asszonyt, hogy mutatna neki néhányat azok közül a levelek közül, melyeket ő Amerikából írt neki. Az asszony készséggel teljesítette *Hinkó* kérését, aki halálos döbbenetben, szinte sóbálványá válva, meredt hirtelen a levelekre.

Egy pillanat alatt felismerte ugyanis, hogy a levelek idegen kézírástól erednek és így hirtelen tudatára jutott annak is, hogy mindnyájan valami tévedésnek estek áldozatul.

Hinkó ügyvédhez futott, aki aztán hamarosan kiderített mindent. Ugyanazon hajóval ugyanis, melyen *Hinkó* a családját várta: egy *Timkó* newyorki magyar ember családja is utazott, akinek történetesen szintén felesége és két lánya volt és aki történetesen még hosszabb idő óta nem látta családját, mint *Hinkó*. Már mostan az a pincér, aki *Hinkót* kalauzolta,

nem a saját családjához vezette őt, hanem a *Timkó* családjához.

Kérvessel később — alig fél órai különbséggel — ugyanezen hajón megjelent *Timkó* is, aki csaknem hajszáloyira ugyanugy járt, mint *Hinkó*, vagyis neki sem a családját adták át, hanem *Hinkóét*.

Már most csak arról volt szó, hogy a másik családot felkutassák és közöljék azokkal is a végzetes bár bohózatba illő tévedést. Ez a feladat a várakozáson felül gyorsan sikerült, mert azokon a leveleken, melyeket a *Hinkó* felesége kapott: pontosan rajta volt az igazi férjének, *Timkó* Ferencnek a címe és az ügyvéd lelken-dezve rohant oda, hogy közölje azokkal is a csaknem példátlan családcseré híret. Mikor az az ügyvéd *Timkó* lakására betoppant: akkora már azok is felfedezték a tévedést és érthető kínos dilemmában voltak a további teendőik felől.

A két család a helyzet tisztázása után megfogadta, hogy szoros barátságot fog fenntartani egymással.

Szerb tüntetés a Vig Özvegy ellen.

Rombolás egy színházban.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 27.

A szerbek és a montenegróiak tegnap este botrányos tüntetést rendeztek egy bécsi színház ellen, amely Konstantinápolyban akarta bemutatni a művelt államokban nagy sikert aratott *Vig özvegyet*. A vad szerbek csaknem szét rombolták a színházat s megakadályozták a bemutatót annak az operettnak, amely tudvalevően a montenegróiakat gunyolja ki.

A botrányról ezt jelentik Konstantinápolyból:

A *Mila Theren* bécsi operett-társulat tegnap az itteni Variete-színházban a *Vig özvegyet* hozta színre. A színházban igen nagy szerb-montenegrói közönség foglalt helyet, mely alighogy felgördült a függöny, ordítani kezdett:

— Nem szabad előadni a darabot! Eljen Szerbia! Eljen Törökország! Le Ausztriával. Ha tovább játszanak, lövünk!

A tüntetők kezükben revolverrel és botokkal fenyegetőztek. Több hölgy az ijedtségtől elájult. A színészek tanácstalanul álltak, mialatt a közönség megrémülve rohant a kijárat felé. A színházban levő három rendőr képtelen volt a rendet helyreállítani. A tüntetők, kik jórészt szerb suhancok voltak, a földszint székeit felragadták és a színpadra dobták. A rendező erre leeresztette a függönyt és az előadást félbeszakította.

A közönség ekkor lassanként visszazal-longott a színházba. Többen felháborodva tárgyalták a vendégszeretettel visszaülő szerbek botrányát.

A függöny felgördült és az előadást újból megkezdtek. Nyegus fellépésénél azonban újból kitört a botrány. Egy suhanc hangosan füttyölni kezdett, felállott egy páholy parkányára és megadta a jelt az újabb skandalumra. Mindjárt erre egy szék röpült Nyegus személyesítője, *Schober* elé.

Percekig tartott ezután a színpad ostroma. Egymásután röpültek fel a székek és teljesen összerombolták az orkesztert és a díszleteket. A színészek és színésznők megrémülve szöktek meg a színházból és szó sem volt többé az előadás folytatásáról. A belga követ, *Duelzeole* gróf egyik páholyból csillapítani próbálta a tüntetőket, de szavai elvesztek a fülsiketítő zajban.

Csak fél óra múlva jelentek meg szaloniki-i vadászok és harminc szerb tüntetőt letartóztattak. A letartóztatottak közt vannak az orosz és a francia követség portásai is.

Megjegyzendő, hogy már a mult esztendőben a *Vig özvegy* trieszti előadásán zajosan tüntettek a montenegróiak *Lehár* darabja ellen.

Magyar miniszterek Bécsben.

A bankkérdés nehézségei.

— Fővárosi tudósítójától. —

Arad, február 27.

A politikai világ, de különösen a függetlenségi párt, ma is *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternek a függetlenségi pártban tett nyilatkozatai hatása alatt áll. Látják a bankkérdésben még mindig fennálló nehézségeket, de bizakodással néznek az osztrák kormányval való tárgyalás elé és meg vannak győződve arról, hogy ha a párt kitart, akkor a kartellbank meglesz. Van azonban a pártnak olyan töredéke is, amely abból a körülményből, hogy *Kossuth* célzást tett a vereség lehetőségére, már a *Kartellbank* bukását látja. Különösen a balpárt csinált kis lármát ma a Ház folyosóján azzal, hogy lemegy holnap *Kunszentmártonba* s tiltakozni fog a *Kossuth*-vacsora beszédének az ellen a passzusá ellen, amely szerint szerencse, hogy a király ellenzését leküzdték, mert ez az akadály elháríthatatlan volna. A balpárt szerint ez a parlament gyöngeségének nyílt enunciaciója.

Kossuth szavai.

Kossuth Ferencnek azt a mondását, hogy az önálló bank dolgában el kell készülnünk a vereségre is, másféleképpen is kommentálták. A kereskedelemügyi miniszterhez közelálló függetlenségi lap, a *Budapest*, ma megmondja, hogyan és miképpen értette *Kossuth* azt, amit mondott:

— Az csak természetes, — írja — hogy aki haroba megy, akármennyire el is van telve reménységgel, hittel és bizalommal, nem veheti holtbizonyosra azt, hogy vereség nem érheti, különösen pedig a politika esztamezején nem. Bármilyen erős gátakat emeljen is az osztrák ellentállás a bankkérdés megoldása elé, a legnagyobb akadály, amely leküzdhetetlen lett volna — mint *Kossuth* Ferenc hangsúlyozta, — nincs többé. Ez pedig a felség állásfoglalása. A király akaratára az, hogy a magyar kormány, a parlament többségének, a nemzet tulnyomó részének kívánságát respektálni kell, de természetesen ugyanez a szempont vezérli az osztrákok magatartásának elbírálásánál is. Ebből pedig az következik, hogy a korona a két kormányra bizza a bankprobléma megoldását. Az osztrák helyzet, bármilyen sötétnek fessék is, éppenséggel nem ad okot arra, hogy a magyar álláspont győzelmében ne bizzunk őszintén, erős meggyőződéssel.

Egyébként a bankügyben az előzetes tárgyalások a magyar és osztrák kormány között véget értek. Az érdemleges tárgyalások hétfőn, március 1-én Bécsben kezdődnek. A magyar megbízottak, *Papp Elek* és *Teleszky János* miniszteri tanácsosok e célból már ma este Bécsbe utaztak.

Wekerle a király előtt.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután egy napi tartózkodásra Bécsbe utazik. A miniszterelnök a Ház hétfői ülésén már jelen lesz.

Wekerle holnap délelőtt jelen meg a király előtt. Kihallgatásán nemesak a bankkérdésről, de az általános politikai helyzetről is be fog számolni.

Wekerle kívül ma *Darányi Ignác* földmívelési miniszter és *Szterényi József* kereskedelmi államtitkár is Bécsbe utaztak. *Darányi* a romániai kereskedelmi szerződés dolgában, *Szterényi* pedig a banktárgyalások miatt utazik az osztrák fővárosba.

A HÁBORU ELKERÜLHETLEN

Üres béke-hírek. — Oroszország és Szerbia fegyverkezése.

Távirati tudósítás.

Arad, február 27.

Néhány nap óta békés hírek keringenek az európai sajtóban az osztrák-magyar—szerb konfliktusról. Azt jelentették különböző forrásokból, hogy Oroszország nem támogatja Szerbiát, Ausztria-Magyarország pedig gazdasági kárpótlás árán akar megszabadulni a szerbek folytonos zavargásától. Mindez azonban csak kósza hír volt. A béke szép reménye csak két napig élt. A mai jelentések már más színben tüntetik föl a válságos helyzetet. Hírek érkeztek az orosz hadsereg mozgásáról s arról, hogy a nyughatatlan muszkahad mindenáron szeretné hadi glóriájáról lemosni a legutóbbi háborújában kapott szennyfoltot. Teljesen megbízható magánforrásból azt jelentik nekünk, hogy *legkésőbb 14 nap múlva bevonul az osztrák-magyar hadsereg Belgrádba.* A békés kilátásokról szóló hírek még vagy 8 napig jönnek ugyan, de azután ki fog tűnni, hogy a *konfliktus csak háborúval oldható meg.*

Mai távirataink itt következnek:

BÉKÉS KILÁTÁSOK.

(Belgrád csendesedik.)

Berlinből táviratozzák: A Lokalanzeigernek jelentik Belgrádból: Itt újabban határozottan békés áramlat észlelhető. Akár az annak az oka, hogy az új kormány a békés fejlődés politikájának útjára akar lépni és ebben csak zavarná a harei láрма, vagy pedig mert belátták, hogy Szerbia tényleg teljesíthetetlen követeléseket támasztott és ma Oroszországot kivéve rokonszenvre vagy pláne támogatásra sehonnán sem számíthat, vagy pedig Oroszország magatartását Szerbiával szemben megváltoztatta, az bizonyos, hogy fordulat állott be Belgrádban, de be kell várni, hogy vajjon ez békés irányban fog-e tovafejlődni. Kétségtelen, hogy a német kormány okos és határozott politikája és Németország habozás nélkül való állásfoglalása Ausztria-Magyarország mellett nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy ezt a békés fordulatot előidézte.

(Olaszország és Oroszország álláspontja.)

Rómából táviratozzák: A N. Fr. Pr. itteni tudósítója beszélgetett egy kormányhoz közelálló előkelő politikussal, akitől először ezt kérdezte:

— Hozzájárult-e Olaszország a Franciaországtól kezdeményezett belgrádi intervencióhoz?

— Igen — volt a válasz — Olaszország beleegyezett ebbe.

— Mitől függ e kollektív lépés keresztülvitele?

— Az összes hatalmak megegyezésétől.

— Lehetségesnek tartja Oroszország hozzájárulását?

— Igen; Oroszországnak a leghatározottabban a békés megoldás mellett kell lenni.

— És ha az intervenció nem sikerül?

— Ugy Szerbiának kell viselnie a következményeket.

— Valószínűnek tartja Ön, hogy Oroszország fegyveresen segíti Szerbiát?

— Nem. Oroszország Szerbiának nem so-

kat segíthetne, magának és szövetségeseinek pedig rossz szolgálatot tenne.

— És Olaszország?

— Olaszország mint a hármasszövetség tagja passzív nézi az eseményeket, de kész a béke érdekében mindent megtenni.

— Mit fognak ehhez a politikához szólni bizonyos körök?

— Lärmázni fognak, de egyebet nem tehetnek.

Londonból jelentik: A sajtó ír a tuloptimisztikus felfogásról, míg a Szerbiában teendő előterjesztéseket pontosan meg nem vitatták és azok természetét el nem határozták. Amikor eljön az alkalmas pillanat, írja a Times Anglia és Franciaország teljes támogatásban fog részesíteni minden akciót, melyhez Oroszország hozzájárul. Ugyanezen lap pétervári levelezőjének értesülése szerint ott ígéreteket tettek arra nézve, hogy Ausztria-Magyarország a közvetlen jövőben semmiféle offenzívát nem tervez.

(Bülow a monarchia mellett.)

Párisból táviratozzák: A Matin jelenté Berlinből: Bülow herceg, birodalmi kancellár a blokkpártok vezéreinek gyűlésén kijelentette, hogy a jelenlegi külső politikai helyzet komoly. A balkáni helyzet — ugymond Bülow — hasonlít a puskaporos hordóhoz, melynek égő kanóc van közelében. Az orosz kormánytól tett lépéseinkben nem mulasztottuk el hangsúlyozni, hogyha Oroszország az osztrák-magyar—szerb konfliktusban Szerbiát támogatná, azonnal Ausztria-Magyarország mellé állunk.

— Oroszországot azonnal megtámadnók — tette még hozzá a kancellár.

A NAGYHATALMAK KÖZBELÉPÉSE.

Londonból jelentik:

Egy pétervári magántávirat szerint az orosz kormány hozzájárult ahhoz, hogy a nagyhatalmak Belgrádban interveniáljanak. Ez az intervenció azonban a Daily Telegraph értesülése szerint nem lesz oly szigorú hangú, mint eleinte tervezték. Oroszország, Franciaország és Anglia semmiesetre sem fogja követelni Szerbiától, hogy a mostani statuskvóval elégedjék meg és hadieréjét leszerelje, legfeljebb azt fogják kijelenteni, hogy makacssága következményeit Szerbiának magának kell viselnie és invázió esetében egyetlen hatalom támogatására sem számíthat. Ennél erősebb nyomást nem fognak Szerbiára gyakorolni. Oroszország többször kijelentette, hogy ilyesmire nem kapható. Ebben Oroszországot Anglia is támogatja. Ausztriának és Magyarországnak jogában áll, hogy az összehívandó konferencián Szerbia követeléseit elvesse és a barátságos hatalmak azt a tanácsot adhatják Szerbiának, hogy ezeket a követelményeket vonja vissza, vagy módosítsa.

(Novakovic a nagyhatalmakhoz.)

Párisból táviratozzák: A Novakovic kabinet hivatalba lépése alkalmával bizalmas jelentést intézett a nagyhatalmakhoz, amelyben kijelenté, hogy folytatni fogja előbbi politikáját. Kötelezi magát, hogy a nagyhatalmak kompetens döntését meg fogja várni. Szerbia

semmiféle katonai intézkedést tenni nem akar, dacára annak, hogy nézete szerint Ausztria-Magyarország előkészületeket tesz. Szerbia fegyverkezése a magyar-osztrák sajtó fenyegetései által igazolva lenne.

A HÁBORU ESHETŐSEGE

(Izgatottság Belgrádban.)

Belgrádból táviratozzák: Az a hír, hogy a nagyhatalmak a szerb kormánytól együttes lépésre készülnek, a szkupstinában nagy izgatottságot keltett. Számos képviselő Milovanovic külügyminiszterhez fordult felvilágosításért. Jurics, az ó-radikális klub elnöke, Pasics barátja kijelentette, hogy a szerb kormány semmi szín alatt sem engedhet követeléseiből. Szerbia nem szereli le hadseregét. A memorandumot, melybe a szerb nép követeléseit összefoglalta, okvetlenül el kell küldeni a nagyhatalmaknak. Jurics kijelentette még, hogy erről meginterpellálja a kormányt, hogy a szkupstinában újra háborus vitát provokáljon.

Belgrádból táviratozzák: Dacára azoknak a híreknek, hogy a kormánykörök meg vannak győződve arról, hogy háborúra nem kerül a sor, mégis egész Szerbia katonaságát mozgósítják. A lakosság között fegyvereket és robbanó szereket osztogatnak. A lapok tovább folytatják szemtelen támadásaikat a magyar és osztrák sajtó ellen és Ausztria-Magyarország végét jósolják meg. A háborus hangulat tovább tart. Nagy izgatottságot keltett az a hír, hogy hivatalosan az összes Szerbiában élő magyar és osztrák alattvalóhoz Bécsből felhívás érkezett, hogy minél előbb, hagyják el Szerbiát. Hír szerint erre a felhívásra már számos család elhagyta Belgrádot.

(Oroszország fegyverkezik.)

Lembergől táviratozzák: Podvolozsziszkából jelentik, hogy Oroszország a galíciai határon lozákákat és drago nyosokat koncentrál. Egyéb csapatok is fognak legközelebb odaérkezni.

Lembergől jelentik: A Dzienio Polszky jelenté: Ivanov tábornok buzgón folytatja a kerületéből alája rendelt csapatok szemléjét. A szemlén Ignatiev tábornok is részt vesz, hogy megtegye az intézkedéseket, hogy a polgári hatóságok a mozgósításra vonatkozó előkészületeket alkalmas módon vigyék készül.

Lembergől táviratozzák: Ivanov tábornok egy tiszti banketten az orosz fegyverek sikerére üritette poharát.

— Ohajtom — ugymond — hogy bárosak alkalmak legyen hadtesteinknek, hogy a legutolsó háborúval ejtett foltot tisztára mossák és megmutassák, hogy él még az orosz hadseregben Nagy Péter és Miklós cár szelleme. Ez az időpont közelebb van, mint ahogy látszik. Az orosz hadseregnek minden pillanatban készen kell állni a harcra, hogyha kell, hazájáért és a cávért dicsőséges halált haljon.

(A harcias diákok.)

Belgrádból táviratozzák: A belgrádi főiskolai hallgatók szeptemberi diákoktól egy memorandumot kaptak, amelyben ezek szolidárisnak vallják magukat szláv testvéreikkel „a germán faj ellen való harcban”. A memorandumot ezzel fejezi be:

„Higgyétek el szerb testvérek, hogy Bosznia és Hercegovina felszabadításáért

Jytatandó küzdelmekben mi a ti oldalakon leszünk.

A memorandumot százan írták alá. Vegyék a férfi és hölgy egyetemi hallgatók.

A szerb hadügyminiszter a moszkvai szláv létkorvászati egylettől a minapában egy átírat kapott, amelyben 40.000 önkéntest ígér az orosz főszerelni a háboru esetére. Azonkívül aschlakow orosz generális a szerb hadügyminiszternek ezer rubelt küldött a főszerelés megatására.

(A hadi állapot proklamálása.)

Zágrábból táviratozzák: Abban az esetben, ha háboru talál lenni Auszria-Magyarország és Szerbia között, Horvátországban és Boszniában proklamálni fogják a hadiállapotot.

(A mozgósítás előkészületei.)

Zimonyból jelentik: Meller vezérőrnagy s dandárparancsnok ideérkezett, hogy a zimonyi 76. gyalogezredet megvizsgálja. A szemle egész napon folyt. Holnap harcászati gyakorlatokat tartanak. Katonai körökben a szemlének különös jelentőséget tulajdonítanak.

Budapestről táviratozzák: Fülep Kálmán öpolgármester ma Rózsavölgyi alpolgármesterrel és Piperkovicsossal, a katonai ügyi osztály vezetőjével tanácskozott, hogy megvitassa az esetleges mozgósításkor szükséges intézkedéseket, melyek a fővárosra nézve kötelezők.

ELŐADÁS

az önálló magyar jegybankról.

Kreutzer Lipót Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudóstólától —

Arad, február 27.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara székházának díszterme ritkán fogadott magába annyira közönséget, mint ma este Kreutzer Lipót dr.-nak az önálló magyar jegybank-ról tartott előadása alkalmából. Nem volt talpalattnyi hely üresen a teremben s aki ott volt elragadtatással, lelkesedve tapsolt az est vendégének: Kreutzer tanárnak, az önálló magyar jegybank apostolának.

Mintegy két óra hosszan át beszélt az előadó tömören, de világos érthetőséggel s nem volt érv a jegybank különválasztóinak fegyvertárában, melyvel tudományos alapon politikai és gazdasági szempontból ne foglalkozott volna. Előadásának első részében a különválasztás lehetőségeiről, második részében pedig annak szükségességéről beszélt. Kimutatta, hogy törvényi akadály nincs a bank-elválasztásnak s ha e téren mégis nehézségek lehetnek, ennek oka kizárólag az, hogy Ausztriában mindenki a bank-elválasztás ellen van, mint ahogy egyhangú ellenzésre talál odaát minden törekvés, amely Magyarország gazdasági függetlenségét hivatott szolgálni. Ez e különbség éppen Magyarország és Ausztria között ami osztrák érdek, azt odaát a monarchia másik államának egységesen és általában, mintegy „kórusban” védik, míg nálunk ebben is állandó és esunyva a széthúzás. Így volt ez a vámterület dolgában is, melynek közösségét Ausztriában kezdettől fogva védik, míg nálunk éveken sőt évtizedeken át azon veszekedtünk egymás között, hogy javunkra lenne-e a vámterület közösségének megszüntetése, vagy nem. És így van most a bankkérdés is, ennek is akadtak „szakértői”, irói és firkálói — ahogy az előadó mondta — akik azt vitatják, hogy az országra előnyösebb volna a bankközösség fenntartása.

Áttértvezetén Kreutzer dr. azoknak az érveknek cáfolására, amelyeket itthon és külföldön az önálló magyar bank létesítése ellen felvonultatni fognak. Szólt a fizetési mérlegre a kamatlábkülönbözetre, a diszárszióra, az értékezetre és az aranykivándorlásra alapított kifogásokról és az aggodalmakról, s ezek mindegyikével részletesen, tárgyilagosan és rendkívül világos, meggyőző modorban foglalkozott, vé-

gül a jelenlegi közös bank paritás hibáival, s az önálló bank előnyeivel ismertette meg a hallgatóságot.

Este tíz órakor ért véget az előadás, a közönségnek frenetikus, többször megújuló tapsai között. Kreutzer dr. beszéde, bár tárgya aktuális volta mellett is száraz s részleteiben sok hozzáértést, szakértelmet követelő, elejétől fogva teljesen lekötötte az előkelő hallgatóság figyelmét s ritkán honorál felolvasást akkora taps, mint amilyen Kreutzer dr. beszéde után felhangzott. Ugyanez a tetszésnyilvánítás nyilatkozott meg Kristóffy János kamarai elnök beszéde után, melylyel köszönetet mondott Kreutzer Lipótnak Aradra jövetelért s előadásáért.

Az előadó-est befejeztével a Központi szállóban vacsora volt Kreutzer dr. tiszteletére.

MULATSÁGOK.

(=) A vaggongyári daloskör hangversenye. Ma este a Központi-szállóban tartotta meg a vaggongyáriak derekasan működő dalköre előre jelzett hangversenyét, amely kitünően sikerült. Az estélyen nagy közönség volt jelen, amely élvezettel hallgatta a szereplőket. A hangversenyt a következő műsorral tartották meg:

Angyal A. dr.: Amerre én járok... Népdalegyveleg. Énekelte a Daloskör. Gaál Mózes: Locó. Vig monológ. Előadta Janovics Imre. Népdalegyveleg: a) Esteledik... b) Nem jár erre posta kocsit... c) Három bokor... Énekelte a Daloskör. a) Haydn: Allegretto. Vonósnégyes. b) Bihari L.: Bercsényi nótája. Vonósnégyesre alkalmazta: Bloch I. Előadták Kovács Gy., Madari L., Mánya A. és Zoltay M. Bajos Jeremiás: Vig monológ. Előadta Kiss István. Kun L.: a) Dobos már dobolhat... b) A „Grand Caffé”-ban. Énekelte Tamásovits Ferenc. Zongorán kísérte Zoltay M. Kabos Armin: Férj és feleség. Dialog. Előadták Frauheim Mariska és Janovics Imre. Tréfás népdalegyveleg. Énekelte a Daloskör. Gaál Ferenc: 3 magyar rhapsodia. Zongorán előadta Zoltay Mátyásné. Lavotta-Hoppe: A reményhez. Énekelte a Daloskör.

Az estélyen megjelent hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Lányi Józsefné, Pinzelstein Dezsóné, Gellér Miklósné, Schmidt Péterné, Winterstein Dezsóné, Bugyi Istvánné, Czernótzki Istvánné, Popovits Demeterné, Hrabovszki Dezsóné, Balog Imréné, Bakó Jánosné, Kertész Istvánné, Lang Ádámné, Roksinné, Stern Hermanné, Edl Károlyné, Grosz Ferencné, Hubert Sándorné, Tamásovits Ferencné, özv. Sipos Györgyné, Kucsulané, özv. Frauheimné, Éder Jánosné, Kucsora Jánosné, Hegedüs Józsefné, Tóth Lajosné, Tenély Józsefné, Blaháné, Sárköziné, Jaklits Ferencné, Alacs Jánosné, Bors Sándorné, Reinisné, Roska Jánosné, Szabó Antalné, özv. Balázs Gyulané, Venczel Mihalyné, özv. Pál Gyulané, Nagy Józsefné, Hartner Gusztávné, Almásiné, Eik Istvánné, özv. Böszörményi Lajosné, Strigán Tivadarné, Svellenáni Lászlóné, Baumann Józsefné, Dávid Józsefné, Herlieska Sándorné, Birkás Józsefné, Pemsel Jánosné, Kopauer Józsefné, özv. Seilerné, özv. Horvátné, Bökösné, Heinrich Józsefné, Janicsok Emilné, Himelsbacher Józsefné, Czudar Jánosné, Harmati Istvánné, Keresztes Jánosné, Ecker Gyulané, Lachbanderni Lászlóné, Bene Emilné, Körmenyi Alajosné, özv. Dudás Andrásné, Dávidházi Józsefné, Farkas Berta, Zoltai Mátyásné, Bécsi Sándorné, Mánya Demeterné, Stern Józsefné, Székely Józsefné, Volf Gusztávné, Gogor Jánosné, Didek Istvánné, Kuszalik Ferencné, Májor Józsefné, Schön Ferencné, Belezsnainé, Tumó Lajosné, Stauffer Károlyné, Kalmár Istvánné, Hajdu Kálmánné, özv. Szabó Józsefné, Schmidt Antalné, Tóth Jánosné, Turi Sándorné, Bus Jánosné, Kovács Ferencné, Erbeszkern Adolfné.

Leányok: Megyeri Ilona, Saska Ilona, Jolán Etelka, Szabó Etelka, Brunner Gizella, Almási nővérek, Grosz Ilonka, Kiss Aranka, Jankó Juliska, Tóth Hajnal, Inokai Tóth Juszinka, Pemsel Etelka, Greiner Iluska, Janesó Annuska, Schiller Terika, Koppaner Annuska, Mariska, Seiler Mancsi, Horváth Mariska, Rubéndunst Mariska, Tarbai Mariska, Hack Mariska, Gattermájer Juliska, Szőlősi nővérek, Palotás Margitka, Harmati Erzsike, Keresztes nővérek, Stern Malyin, Etelka, Szuli Etelka, Mariska, Madár Anna, Weszeli Böske, Frits Böske és Margitka, Pápai Ilonka, Didek Terike, Kumert Ágostonka, Sipos Piroška, Belezsnai Berta, Tumó Irma, Balázs Annuska és Gizika Stauffer nőv., Szabó Viktó-

ria, Kalmár Mariska, Szabó Katica, Kanesur Mancsi, Szabó nőv., Schmidt nőv., Báthori Lidi, Bus Mariska, Ujvári Paula, Alacs Karolina, (M.-Keresztes), Budai Mariska, Schütz Margit, Czernoczi Mariska, Hubert Mariska, Lintinger Irma, Sipos Jolanka, Winterstein nővérek, Márk Ilonka, Fehér Juliska, Nagy Jolánka, Blaha Gizella, Szép Mariska, Hubert Viktoria, Román Mariska, Vékony Erzsike, Anderkó Mariska, Erdélyi Rózsika és még számosan.

(=) Magántisztviselők mulatsága. Nagy várakozással tekint Arad intelligens közönsége ama nagyszabásúnak ígérkező táncmulatság és hangverseny elé, melyet az Aradi Magántisztviselők Egyesülete e hó 13-án, a Központi Szálló összes termeiben rendez. A rendező-bizottság Keller Iván gazdasági egyesületi ügyvezető titkárral az élén, most becsajtja ki az estélyre szóló meghívókat, dacára annak, hogy közel 1500 meghívó lesz kibocsajtva, mégis megtörténhetik, hogy tévedésből valaki nem kap s így ezután kéri azokat, kik ilyenre számot tartanak, szíveskedjenek ebbeli igényüket a vigalmi bizottsággal (Telefon szám 157.) tudatni. Jegyek (családjegy 6 kor., személyjegy 3 kor., számozott, korlátolt karzatjegy 2 kor.) előre válthatók Bloch H. papirkereskedésében és a rendező-bizottság tagjainál.

(=) Turisták estélye. A turista egyesület vigalmi bizottsága tegnap este ülést tartott, melyen a márciusi nagy piknik előkészületeivel foglalkoztak. A mulatság nagy arányát mutatja az az érdeklődés, melylyel a közönség a turista estélyek iránt viseltetik. Tegnapig 240-en jelentkeztek, mely szám még fokozódni fog, ha a künlévő összes ívek beérkeznek. Az estélyre jelentkezni lehet 2-án estig, minden nap az egyesület helyiségében o. u. 5-7 óra között. A turista nagy estélyek rendezésére pedig csak az iparos székház vigadója volt megfelelő, mert egyedül csak az a hatalmas helyiség tudta befogadni a nagyszámú résztvevőket. Most, hogy az iparosház vigadójának mellékhelyiségei bivaltalokká van átalakítva, a turista egyesület a városigeti vendéglő előbbihez hasonló nagy termében fogja a pikniket rendezni. A vacsorát az estélygazda: Mihályi Gyula egyesületi tag fogja rendezni és szervezéstani a vacsorát eddig éjfélkor tartották, most mindenki bármikor vacsorázhat. Az italokat az egyesület szolgálja fel. A két oldali teremben pedig mely vacsorára állandóan terítve van, cukrászda van felállítva, mely az estély kezdetétől fogva a résztvevők rendelkezésre áll. A vigalmi bizottság gondoskodik, hogy a termék melegek legyenek.

(=) Vasas-bál. A szombaton, március 6-án a Központi-szálloda termeiben tartandó Vasas-bál iránt rendkívüli élénk érdeklődés mutatkozik. A meghívók szétküldése óta úgy a táncosok, mint a táncosok nagyon készülődnek ezen kitünőnek ígérkező estélyre, amiben a nagyszámú rendezőség sem marad hátra, mivel Kneffel Lajos elnök vezetése mellett szorgalmasan buzgólnak a kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézete javára rendezendő estély előkészítésén.

(=) Köszönetnyilvánítás. Az aradi polgári jótékony nőegylet alólított vezetősége az 1909. évi február hó 14-én megtartott tea-estélyének jövedelmét a következőkben számolja el. Felülfizetési szívesek voltak: özv. Kintzgy Ferencné 50 kor., végvári Neuman Dánielné 20 kor., Neuman Alfrédné 20 kor., özv. Purgly Lajosné 20 kor., Kneffel Lajos 20 kor., Hoffmann Antal 20 kor., Gutzjahr Mihály 16 kor., Barkó Ferencné 10 kor., Fabian Lászlóné 10 kor., özv. Gajdos Józsefné 10 kor., Lakatos Ottó dr. 10 kor., Mikolay Lajos és neje 10 kor., Vojtek és Weisz 10 kor., Weiler Rezsóné 10 kor., gróf Bréda Viktorné 7 kor., Hamory László 7 kor., Urban Ivánné 7 kor., Hirschl Zsigmond 6 kor., Purgly Emil 6 kor., Purgly János 6 kor., Földes Kelemen 5 kor., Maresch Gyula 5 kor., Timáry Aranka 5 kor., Andrányi Károlyné 5 kor., Köllmann Árminné 4 kor., Szabó Albert 4 kor., Lukácsy Lajosné 2 kor., Mezey Andor 2 kor., Széchenyi Kázmér 2 kor., özv. Prescher Lajosné 2 kor., özv. Petrovich Mihályné 1 koronát, összesen 312 koronát. Ezen tea-estély tiszta-jövedelme, a felülfizetéseket is beleszámítva, 919 korona 57 fillér, melyhez hozzáadva az előző tea tiszta jövedelmét, 514 koronát végeredményben tiszta jövedelmeként 1433 korona 57 fillér jelentkezik. Egyidejűleg az egylet megragadja az alkalmat, hogy

nygi a nagyérdemű közönségnek, valamint mindazoknak, kik az est sikerének előmozdítása körül az egyület segítségére lenni szivesek voltak, hálás köszönetét fejezze ki, nevezetesen az aradi sajtónak a lapokban való támogatásért, a cs. és kir. katonai parancsnokságnak a zene mérsékelt díj ellenében való átengedéseért, Matzky Károly, Schuch Ferenc és Seiber Lajos uraknak az asztalok és székek, a gázgyári részvénytársaságnak az igénybevett gázmelegítők díjtalan átengedéseért, a Bloch Henrik és Fia cégnek a plakátok ingyenes kiállításáért, Fischer Adolf urnak a tombola körül kifejtett buzgalkodásáért, valamint azon önzetlen és fáradságot nem ismerő közreműködéséért mindazon hölgyek és uraknak, kik a pénztári s tombolarendezési teendőket teljesíteni szivesek voltak. Özv. Purgly Lajosné, s. k. fővédasszony. Darányi Jánosné, s. k. titkár.

A megzavart „Falusi idill.”

Beöthy László és a Széchenyi Szövetség

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, feb. uár 27.

Néhány héttel ezelőtt a budapesti Magyar Színház Lengyel Menyhértnek, a *Hálás utókor* szerzőjének egy darabját mutatta be. *Falusi idill* a címe a darabnak, a tárgya pedig a magyar falu ferdeségei, vezetőinek romlottsága, kis társadalmának képmutatása és ál-erkölcsösége.

A darabot a közönség és a kritika egy része nagy elismeréssel honorálta, míg a másik rész nem annyira. művészeti, mint politikai szempontból bírálva azt, hazafiatlan, rosszakaratu írásnak mondotta. Ez utóbbi vádakra a szerző nyilatkozott is egy fővárosi lapban s tiltakozott az ellen, hogy őt e darabja miatt hazafiatlansággal vádolják meg.

Ilyen polémiák dacára a darab többször szerepelt a Magyar Színház műsorán. Ez a dolog ugylátszik nem tetszett a budapesti egyetemi ifjak *Széchenyi Szövetségének*, amely rosszul értelmezett hazafias buzgóságában felszólította Beöthy Lászlót, a Magyar Színház igazgatóját, hogy Lengyel darabját, mint hazafiatlan művet, vegye le a színház műsoráról. E felhívásra Beöthy László ma a következő levelet intézte a fővárosi lapok szerkesztőjéhez:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A múlt hét folyamán nyílt levelet kaptam az országos Széchenyi Szövetségtől, melyben hazafiságomra való hivatkozással arra szolítanak fel, hogy vegyem le a Magyar Színház műsoráról Lengyel Menyhért ur *Falusi idill* című szindarabját. Eleintén hosszabban akartam erre a felszólításra válaszolni, de több okból elálltam szándékomtól.

Először is azóta maga a szerző fényesen és okosan védelmezte meg a védelemre alig szoruló darabot. Másodsor nem tudtam kitérni ama régi meggyőződésemtől, hogy a színigazgató polémiába csak a maga karakteréről, a színpadról szólhat, feleletül tehát csak mint a mai színlap mutatja, *azonnal műsorra tűztem a Falusi idillt és műsoron is tartom mindaddig, amíg a nagyközönség helyesli ezt az eljárást és eljön megnézni egy igazi író kiváló munkáját.*

Egyebekben pedig tartom magam olyan jó és értelmes hazafinak, mint a hozzám írt felhíváson szereplő általam igen tisztelt, de egyáltalán nem ismert Marsall Ferenc elnök ur és azt hiszem becsületesbben szolgálom hazámat, ha a magam dolgát jól végzem el, vagy akarom elvé-

gezni, mintha a *Széchenyi-szövetség példájára kéretlenül és hivatalanul mások dolgába avatkozom.*

Kiváló tisztelettel

Beöthy László.

ELÉGIA

az elolvadt milliokról.

★

Hogy a lelke sugallatára,
A várossal, melynek polgára:
Araddal vágyott tenni jót
S hagyott neki négy milliót
S írásban adta Weitzer János:
Arad legyen az általános
Örökös, a fő-jogutód, —
Már láttuk a sok milliót,
Mely kikit boldoggá fog tenni,
Csak jöjjön el, soká ne késsek
Négy millió, az nem csekélység,
Négy millió: — az több, mint semmi!

Azután a pontosság végett
Leltározták az örökséget;
És konstatájk komoran:
A millioknak hija van.
Nem tehet róla Weitzer János,
Hogy az öröksége hiányos.
Hogy az árfolyam mind esett,
S hogy elköltött egy keveset.
Négy helyt három, — az egész ennyi,
Csak jöjjön el, soká ne késsek
Három millió sem csekélység
Három millió is több, mint semmi!

Nincs vége a nagy juss dolgának,
A rokonság is nekitámad;
Elszipnak itt-ott a perek.
Három millió sem kerek.
Haj, tudta is azt Weitzer János,
Hogy atyafia olyan számos!
S míg egyezik velük Arad
A háromból — kettő marad.
No, nem busulunk még ezen mi,
Az érdemet már kőbe vésték, —
Hisz két millió sem csekélység
Két millió is több, mint semmi!

Most bélyegre, most illetékre,
De valami hazajött végre.
De lesorvadt a gráci kegy:
Az egy, akárhogy is, csak egy.
De ha már itt van valahára,
Fogjuk meg jól, ülünk le rája,
Mert ezt is, ha kevés, ha sok,
Nem kapnak mind a városok.
Nem szokott mindennap teremni
Ilyet az áldozatra készség,
És egy millió sem csekélység
Egy millió is több, mint semmi.

Csak gond szakadt vele nyakunkba,
Ah mennyi akta, mennyi munka!
S a város erre — így szokott, —
Szervez uj hivatalnokot:
Kezelni becsi házak bérít.
S a pénzt majd erre, arra kéri,
S a város ide-odahint.
A milliót elosztja mind.
A pótdót úgy sem csökkenté,
Nincs haszon az ily kapott kincsen,
A millioknak nyoma sincsen, —
Hál' Isten — nincs belőle semmi!

Robotos.

Vládne az államfogházban.

Nincs kegyelem.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 27.

A dévai királyi törvényszék tudvalevőleg Vlád Aurél képviselő feleségét a magyar állam nyelve ellen való izgatás miatt egy havi államfogházra ítélte. Ezt az ítéletet a kolozsvári kir. tábla, tegnapelőtt pedig a kir. Kuria is megerősítette. Az ítélet tehát jogerős és Vlád Aurélnak néhány nap mulva meg kell kezdenie büntetését.

Egy újságíró beszélt az ügyről Vlád Aurél képviselővel.

— Le fogja ülni a büntetését a képviselő ur felesége? — volt a kérdés.

— Egészen biztosan. *Feleségem el van készülve mindenre. Kegyelmet nem fog kérni.*

Keményen mondta ezeket a szavakat Vlád képviselő, de úgy látszik, lágy a szíve, mert könnyek gyűltek szeméibe, amidőn feleségéről beszélt.

Egy újságíró tegnap a képviselőház folyosóján szóba hozta Vládne ügyét Günther igazságügyminiszter előtt és azt mondotta, hogy jó volna, ha a kormány Vládne kegyelemre terjesztené fel a királyhoz. Kár volna belőle mártírt csinálni. Nincs erre a magyar államnak semmi szüksége.

Günther miniszter nem adott biztató választ. Azt mondotta, hogy a kormánynak semmi kedve a dologba beavatkozni. A bíróságok elítélték Vládne, nem forog fenn semmi ok arra, hogy az ítélet végre ne hajtassék. Igaz, hogy nők részére az államfogház nincs berendezve, de majd intézkedni fog, hogy Vládne részére megfelelő helyiség rendeztessék be a szegedi államfogházban.

Tehát Vládne ki kell majd töltenie egy havi büntetését. Annyi bizonyos, hogy a román nők bucsujárásra készülnek Vládnehoz az államfogházba.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Déut. n: Felhelyárakkal: Gül Baba operett. Este: Rendes helyárakkal: Veressapka népszínű. Komlóssy Emma vendégfelléptével. (A bérlet).
Hétfő: Cigánybáró. operett. (B bérlet).
Kedd: Falusi verebek. falusi kép. Bemutató e óadás. (C bérlet).
Szerda: Falusi verebek, falusi kép. (A bérlet).
Csütörtök: Erdészléány operett. (B bérlet).
Péntek: Tatarjárás. operett. 25 ik előadás Káman Jenő szerző dirigálása mel. tt. (C bérlet).
Szombat: Sula mit h. dalmű. (A bérlet).

* Komlóssy Emma — Vig özvegy. A sok Vig özvegy tekintélyes táborához tartozik ezentul Komlóssy Emma is, aki ma először játszotta ezt a szerepet. Aradon a hatodig Vig özvegy Komlóssy Emma, de csak számszerint, egyébként nem számozható mai alakítása. Igazán művészi alakítással játszotta meg Glavaró Hanna szerepét. Egyéniségének bája, játékának diskrét előkelősége kölcsönzött értéket ennek a már agyonjátszott szerepnek. Komlóssy briliáns énekművészetében Lehár melódiai egész színpompájukban érvényesültek és a Vilja dal fenomenalis előadása után elementáris erővel tört ki a taps, úgy, hogy az egész dalt meg kellett ismételnie. Komlóssy Vig özvegye megérdemelte volna, hogy zsufolásig telt nézőtér gyönyörködjék benne. A többi szereplő a régít produkálta. Legnagyobb sikere ma is a kis Benkő Gizinek és Kinizsi Margitnak volt, akikkel háromszor ismételtette meg a közönség pompás néger táncukat. H. G.

* **A rendőrség koncertje.** Lázás előkészületek után ma vasárnap tartja meg az aradi rendőrség és tűzörség nyugdíjpótló egyesülete javára jótékonycélu hangversenyt. Dícséretes izlésel összeállított programban lesz része a publikumnak, mely a jótékony cél előmozdítása mellett elsőrangú műveltségben is részesül. *Keleti* Juliska pompás kabaré számai egymagukban attrakciós számba mennek. *Komlóssy* Emma a kiváló primadonna énekművészete külön érdekességet biztosít a koncertnek. *Szathmáry* Arpad komikai vénáját felesleges dícsérni az aradi publikum előtt. A legújabb kabaré számokkal fogja szórakoztatni a publikumot. *Szendrey* Mihály drámai monológot. *Faragó* Rezső egyaránt az ő bájos verseiből ad elő. *Ferrari* lovag magas színvonalú művészete teszi teljessé a nagyszerű programot. A rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy a koncert pontban öt órakor kezdődik a Központi szálloda télikertjében. A jobboldali és jobbközéphez az *Andrássy-térről*, a baloldali helyekhez a *Salacz-utcán* át van a bejárás.

* **Geyer Stefi Aradon.** Geyer Stefi Aradon hangversenyt fog tartani. Erről a hangversenyt rendező cég a következő sorokat teszi közzé: Az idei hangverseny szezon fényesen fog bejárni, Geyer Stefi, a nagy magyar hegedűművész, Budapest és bécsi közönség kedvence, *Dienzl* Oszkár zongoraművész közreműködésével Aradon, március 21-én a Fehér Kereszt nagytermében tartja hangversenyt. A művész nagy sikert aratott január havában Páris híres Colone zenekarában, London és Berlinben, *Richter* János vezetése alatt, Budapesten és Bécsben megtartott hangversenyén zsúfolt ház előtt hódította meg a hallgató közönséget. — *Ifj. Klein* Mór cégnek sikerült közönségünk ohaját az eddigi magas ár helyett az első helyek 6 koronaért már most kaphatók.

* **A Svárdström-kvartett.** A Svárdström-hangversenyt rendező cég a következőket közli: A közönség köréből szinte követelőleg kívánják a Svárdström hangverseny megismétlését. A legutóbbi aradi hangversenyről, melről — dacára a sokak által kifogásolt túlszűrt oltságának, számosan kiaradtak — valóságos elragadtatással nyilatkozott a sajtó és a publikum. Azóta a Svárdström-kvartett Budapesten újabb sikert aratott. A több oldalról hangoztatott határozott kívánság arra indította *Weisz* Leó könyvkereskedőt, hogy a Svárdström-négyes hangversenyt március 16-án este 8 órakor a Központi-szálló nagytermében megismételje. Már most is tudatja a közönséggel, hogy pótszékelt semmi körülmények közt sem állít fel és minden tekintetben gondoskodni fog a közönség abszolút kényelméről. Jegyek erre a hangversenyre 8, 6, 5, 4, 3, 2 korona árban már most kaphatók.

* **Ternovszky Gitta Aradon.** Március hó 8. és 9. napjain fog az aradi színházban bemutatkozni *Ternovszky* Gitta, akinek vendég szereplése iránt nagy az érdeklődés. *Ternovszky* Gittát Aradról Pécsre hívták meg vendég szereplésére. Az urini most két napon bérletiszünetben zsúfolt ház előtt Szabadkán vendég szerepelt fényes sikerrel. Vendég szereplése alkalmával elhalmozták virágokkal. Szabadka város közönsége gyönyörű palmaágat adott a vendégművésznőnek. Bemutatókozásáról a szabadkai lapok így írtak: *Ternovszky* Gitta, a műkedvelőből lett művésznő tegnap lépett fel fényes sikerrel másodszer, de remélhetőleg nem utoljára, a szabadkai színpadon az Aranyvirág eimszerepében. A sok temperamentumot, nagy színpadi rutint és tökéletes tánc- és énektudást igénylő szerepben ismétlődött a kitűnő vendég felépésének hatása. A vendégművésznő kedves egyéniség, pompás tánca és biztos, szép éneke egyaránt elbájolták a telt ház egész közönségét.

* **Vasárnap az Urániában.** Öt bohózat tartja az *Uránia* színház vasárnapi pompás számokból összeállított műsorát. Külön említést érdemelnek ezek a bohózatok melyek hivatva vannak a közönséget a legjobb hangulatban tartani. Csak a műsort kell végig nézni és tisztában vagyunk azzal, hogy az *Uránia* színház vasárnapi műsora első rangú szórakozásról gondoskodik. A humoros képek mellett bemutatja egy természet után készült mozgókép a

csipkekészítést, melylyel ma már nálunk is komolyan foglalkoznak. A kaukázusi szokások a legeredetibb orosz népszokásokkal ismertettek meg bennünket. Különb szórakozást, még emellett sok tanulságos látival is szolgál, elképzelti is lehetetlen. Az *Uránia* színház legújabb műsora, melyet vasárnap mutat be a közönségnek méltán sorakozik eddigi kiváló látványosságaihoz.

* **Eredeti bemutatók vidéken.** *Farkas* Ferenc dr. szabadkai színház vezető elfogadta előadásra *Gallovi* Jenőnek, a D. M. K. E. főtítkárának *Lápvirág* című három felvonásos énekes színművét, amelyhez *Hubay* Jenő irt gyönyörű énekművet, *Gallovi* Jenőnek *Keresztény* című színművét ugyancsak most fogadta előadásra a kolozsvári nemzeti színház is.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 28-án az időjárás: éjeli fagy, nappal sok helyütt esapadék.

— **Adakozás az aradi vesztőhely megvásárlására.** Maár Lajos és neje kedélyes estét rendeztek gramofon hangversenyyel összekötve folyó hó 23-án *Engel* Lajos termelében. A befolyt összeget a vesztőhely céljára adták a következő adakozók: *Hankó* János, *Gerold* János és családja 3—3 kor., *Gyucha* Pál és neje 2 kor. 20 fill., *Junászka* György és neje, özv. *Domoki* Imréné, *Kemény* Károly, *Barabás* István 2—2 kor., *Majer* János 1 kor. 40 fill., *Fekete* István és neje, *Gerold* Gergely, *Maár* Lajos és neje 1 kor. 20 fill., *Engel* Sámuel és neje, *Blau* Ignác és családja, *Engel* Jenő, *Engel* Jenőné, *Tatár* Kálmán és neje, *Kanyó* Tamás és neje, *Galbos* Ferenc, *Szausz* Antal, *Volf* Sámuel, *Pécs* Ádám, *Darula* József és neje, *Antal* Sándor és neje *Szabó* Lajos és neje, *Siflis* Pál és neje, *Smidt* Imre, *Szűcs* Imre, *Körmöczy* György, *Körmöczy* Györgyné, *Tréber* Kálmán, *Tóth* Odón, *Moldoványi* János és családja, *Kiss* Sándor, *Ifj. Junászka* János, *Majer* Jánosné, *Budai* György, *Szabó* János, *Pilinszki* Mátyás, *Varga* István, *Lakatos* György, *Gácsér* János és József 1—1 kor., *Fles* Herman 50 fill., *Bányai* Sándorné, *Moldoványi* Ferenc, *Ifj. Moldoványi* János, *Lepény* Károly, *Dekai* Kálmán 40—40 fill., *Weisz* Miksa, *Sipos* János 50—50 fill., *Czank* Béla 40 fill., *Sztankó* György, *Ifj. Kanyó* Sándor 20—20 fill., összesen: 56 kor. 20 fill. Ezt az összeget a rendeltetési helyére juttatjuk. — *Fábián* Lászlóné 20 koronát küldött az *Aradi Közlöny*-höz a vesztőhely megváltásának céljaira.

— **Uj udvari tanácsos.** A király, mint egy fővárosi lap írja, — dr. *Schreyer* Jakabot, a Magyar Kereskedelmi csarnok főtítkárát, akit rokoni kötelek és a kereskedelmi tevékenység révén Aradon is ismernek, az udvari tanácsosi címmel tüntette ki. *Schreyer* Jakabot legutóbb *Günther* Antal igazságügyminiszter azzal bizta meg, hogy a csödtörvény revíziója, a csödnön kívüli támadójog és a csödnön kívüli kényszereljárás tárgyában törvényjavaslatot dolgozzon ki. *Schreyer* dr. ennek a megbízásnak már is eleget tett s ez az alkotása is a legjobbak egyike.

— **Nessi Pál harcolni akar.** Budapestről írják: *Nessi* Pál, a hajdan hangos képviselő, aki New-Yorkban jég szállító iparos, levelet irt egyik budapesti barátjához. A levél bevezető része családi ügy. Befelező része így hangzik: Multamert vezekeltem már. „Regényekben olvastam, de történeti írásokban is, hogy nem megtévelyedettek, de igazi bűnösök szereztek vissza a közbeesülést hazájukért vívott harokban. Ha volna, aki pártfogolna és inost, hogy hazám háboru előtt áll, kegyelmet kérne a királytól, hogy valamelyik magyar ezredhez bevonulhassak, tudom, hogy tettét se pártfogóm meg nem banná, se a király. Az első közt harcolnék s tén a visszaszerzett tiszta kardbojttal visszaszerzném polgártársaim becsülését is. „Szólok kérék, erről a kérésemről... Gyulának is.”

— **Sorrendi tárgyalás a kerülősi ügyben.** A Világos y-féle kerülősi ügyben ma délelőt volt a sorrendi tárgyalás a *kisjenői* járásbíró előtt. A birtokot a novemberi árverésen megvette a budapesti *Telepítési Hitelbank* r. t. és a sorrendi tárgyalás az volt, hogy az ingatlan vételárából kielégítsék *Világossy* hiteleit. A vásárló bank még nem tette le az egész vételárát, de megegyezett a jelzálogos hitelezőkkel, hogy azok követeléseit továbbra is birtokon maradnak jelzálogként. E követeléseket még nagy összegű előnyös tételek: jobbara illetek és adó tartozások előzik meg. A bank által le-tett bánatp-nzből ezek nem teltek ki s így a bank a még hiányzó összegeket le fogja tenni. A sorrendi tárgyaláson az összes követeléseket sorozták; *Világossy* képviselője egy 220,000 és egy 40,000 koronás tételt, mint nem valódi követelést kifogásolt, de a bíróság a kifogásoknak nem adott helyet. Ugyancsak ma helyezték birtokba a kerülősi telep új tulajdonosát, a *Telepítési Hitelbank*ot. A telepek csekély kivétellel már mind kiköltöztek és az új tulajdonos birtokba helyezkedése minden nehézség nélkül folyt le. A birtokba vezeti *Koltay* Kornél kiküldött bírósági jegyző és *Pajor* dr., a telepítési bank titkára eszközöltek.

— **Merényletterv Ferdinánd király ellen.** Belgrádból táviratozzák: Az idevaló rendőrség tegnap egy *Anasztazov* nevű bolgárt és egy *Popovics* nevű szófiai szerbet tartóztatott le, akik a Pétervárról Bulgáriába visszatérő *Ferdinánd király ellen* Ruszesukban bombamerényletet szándékoztak elkövetni. A két letartóztatott bevallotta, hogy tagja egy nagy szófiai összeesküvésnek és hogy megbízták őket, hogy Belgrádban szereznek be a szükséges bombákat, amelyet egy asszony lett volna hivatva Ruszesukba csempészni. Mindkettő ellen megindították a törvényes vizsgálatot. A rendőrség kutatja azt a nőszemélyt, aki a letartóztatott állítása szerint bűnrészesük volt. — *Belgrádból* jelentik: A vizsgálat *Anasztazov* és *Popovics* ellen titokban folyik. Különösen gyanus *Anasztazov*, aki magát a szociálista „*Kambana*” című lap munkatársának mondja. Másik két társáról kiderült, hogy bolgár kémek. Belgrádban és Szófiában néhány nap óta többször került fel hír, hogy *Ferdinánd* ellen merényletet terveznek. Néhány héttel ezelőtt Szófiában letartóztatott egy orosz anarkistát, aki azért jött, hogy *Ferdinánd*ot meggyilkolja. Megállapították, hogy ez az anarkista néhány napja Belgrádban tartózkodik.

— **A battonyai közjegyző panaszja.** *Hajasi* Polgár József battonyai közjegyző terjedelmes panasszal fordult *Apponyi* kultuszminiszterhez, kitől szigorú vizsgálatot kér az iránt, hogy a néhai *Suskovics* Tamás baranyai és bács megyei nagybirtokostól végrendeletileg tett alapítványok az örökösök által a közalapítványi ügyigazgatóság mulasztása folytán elidegenítettek. *Polgár* József a panaszát röpirat alakjában kinyomatta és a képviselőknek és a hírlapíróknak is megküldte.

— **A török bojkott megszűnése.** *Bécsből* táviratozzák: Az összes *Konstantinápolyból* export cégekhez ideérkezett táviratokból az tűnik ki, hogy az osztrák és magyar hajókról tegnap kirakták az árukat és ezzel a bojkott véget ért.

— **Megindultak az autobuszok.** Öt napi szünet után ma reggel ismét megkezdődött az autobuszokkal a személyszállítás. Délelőt három kocsit, délután pedig négy kocsit volt forgalomban. A mai napon a forgalmat akadálytalanul bonyolították le.

— **Kesztyény szocialis kurzus.** Megemlékezünk már arról a működésről, melyet az Országos katolikus szövetség társadalmi téren Aradon kifejtteni fog, s melynek egyik eredményeként társadalmi tanfolyamot tart március hó 5. 6. és 8. napjain. E tanfolyam végleges műsora a következő: Március 5-én: Zichy János gróf: Megnyitó beszéd. A társadalom természetes alapjai s a felforgató eszmék. Brügge Aladar dr.: A magyar kisipar fejlődésének akadályai. Nagy Emil dr.: Magyar fajvédő politika. Márc. 6-án: Giesswein Sándor dr.: Az emberi jogok s kötelességek viszonya. Bajthay Mihály dr.: A város s a falu. Mócsy István dr.: Iparosegyletek. Legény s tanoncgyuletet. Vass József dr.: Osztályöntudat s osztályharc. Márc. 8-án: Szeberényi Ferenc: Mikéze a vallásnak a szocialis kérdéshez Nagy Orbán dr.: A magyar kereskedelem s a szövetkezetek. Szentiványi Károly: Mellék kereset. Lakatos Ottó dr.: Záróbeszéd. E hó 7-én vasárnap a katolikus háziasszonyok előkészítő ülést tartanak. A társadalmi tanfolyamra az igazgatóság az érdeklődő hölgyeket is meghívja. Az igazgatóság külön meghívókat is bocsát ki, mert csakis e meghívó jogosít fel a terembe lépésre, s így az egyszersmind belépőjegyül is szolgál. A belépés díjtalan. Aki netán meghívót esütörtökig nem kapta volna, az Ipartestület titkári hivatalában s Hoffmann Antal divatkereskedésében ily meghívókat névre kiállítva egyszerű kérésre kapnak.

— **Paulay Erzsi betegsége.** Megírta, hogy Czaráné Paulay Erzsi, a Nemzeti Színház fiatal művésznője nászutján Kairóban megbetegedett. Ez a hír általános őszinte részvétet kellett a szimbaticus művésznő és férje, Czarán Zoltán iránt. Kétségbeesését az a sürgöny is jellemzi, amelyet mostoha apjához intézett, és a mely így szól:

Bözsí vakbölgyuladásban fekszik. Mit csináljak?

Zoltán.

De leginkább Paulay Erzsi édesanyja, özv. Paulay Edéné rémült meg a lesújtó hír hallatára. Czaránék Firenből, Nápolyból, Ajaccio-ból, sőt Kairóból is egymásután írtak haza tulajdon boldogsággal. Tegnapelőtt este Paulayné a szomorú hír hallatára azonnal gyorsvonatra ült és szerencsésen másnap reggel Triesztben éppen jókor érte el a Lloyd gőzöst, a mely Kairóba viszi. Ez az út a tengeren négy nap és éjjel tart és így legjobb esetben csak hétfőn délután érkezik Kányához. Addigra lehet, hogy Paulay Erzsit megoperálják. Egy esztendővel ezelőtt is jelentkezett rajta ugyanez a betegség, akkor azonban néhány hét alatt elmúlt és felgyógyultan sem is gondolt rá, hogy megoperáltassa magát.

— **Vizsgálat egy hivatalban.** Angel István dr. mint értesülünk, felettes hatóságánál hivatalvizsgálat elrendelését kérte, mert bizonyosságát akarja szolgáltatni annak, hogy a járások kezelése a törvény és miniszteri rendeletek pontos és szigorú betartása mellett történik.

— **Halálozás.** Raucher Adolfné szül. Steinhauz Berta február 26-án, d. u. 1 órákor, élte 65 és házassága 40-ik évében, hosszabb szenvedés után elhunyt. E hó 28-án, délután fél 3 órákor temetik lakásából (Szabadság-tér 21. sz.)

— **Az életunt menyasszony.** Lapunk mai számában írtunk arról, hogy Lippán Müller Margit mellbe lötte magát. Mint most Lippáról jelentik, a kisasszony, aki nemrég váltott jegyet a Varjason lakó érsekprimási uradalom intézőjével, ma már túl van a veszélyen. Masznyik Márton dr. kórházi főorvos gondosan kezeli s rövid időn belül föl fog gyógyulni. Különben vőlegénye ma Lippára érkezett és betegágya mellett ül menyasszonyának. Lippán most sokat beszélnek Müller Margit öngyilkossági kísérletéről s ezzel együtt eljegyzéséről is, amely mostani vőlegényével való ismerettség után nagyon gyorsan történt meg.

— **Az elhagyott gyermekekért.** Egy érdekes illusztrált füzetet kapott szerkesztőségünk a napokban, mely nagy vonásokban, sötét, megérett színekkel eseteli azt a nyomort, ezernyi szenvedést és kísértést, melynek az elhagyott gyermekek, a sors ezen szerencsétlen mostonai ki vannak téve, akik éppen a legkritikusabb időpontban, amidőn a gyermeki lélek a legfogékonyabb, kénytelenek nélkülözni a szülői otthon jótékony melegét s akik minden támasz és irányítás hiányában assanként arra a veszedelmes lejtőre jutnak, mely novatovább a fegyházba vezet. Az ember szíve elfacsarodik, ha ezeket a sorokat olvassa, melyeket az Országos Gyermekvédő Liga adott közre és önkéntlenül is elötrébe tolul az az eszme, hogy ezeken a szerencsétlen páriákon segíteni, kelő gondozás mellett őket életerős ifjakká és hasznavehető munkás polgárokká felnevelni, elsőrangú, halaszthatatlan társadalmi kötelesség. Erre a nagyszabású társadalmi munkára vállalkozott az Országos Gyermekvédő Liga, melynek kitűnő szervezetét és agilitását, nusem bizonyítja jobban, minthogy rövid fennállása alatt máris 14 hatalmas intézetet létesített, melyek kivétel nélkül a gyermekvédelem ügyét szolgálják és hatalmas léptekkel igyekeznek az e téren tapasztalt bajokon segíteni és a gyermekvédelem ügyét előmozdítani. Így tudjuk hogy a Liga a közel jövőben Aradon is állít fel egy tanoncotthont és a legközelebb megnyitandó gyermekórház fenntartásához is nagy anyagi áldozatokkal szándékozik hozzájárulni. Önként értetődik, hogy ehhez a nagyszabású társadalmi munkához jelentékeny anyagi erőkre van szüksége a Ligának. Ezt célozza az általa most rendezett sorsjáték is. Ezen sorsjáték tervezete teljesen szakít az eddigi tárgysorsjátékok rendszerével, amennyiben a kibocsátott sorsjegyek *mind-egyike feltétlenül nyer* és a legkisebb nyereség arany, vagy ezüst tárgy, mely felel a sorsjegy 1 korona 50 fillérvnyi árával s azonfelül mintegy 20000 darab nagyobb értékű nyeresemény is van közöttük, a 20000 koronás főnyeresemény és 4000, 3000, 2000, 1500, 1000 és 450 koronás nyeresemény is. Aki tehát e sorsjegyekből vásárol, eltekintve, hogy a jótékonyágnak áldoz, voltaképen mit sem kockáztat, mert a legrosszabb esetben is oly értékű tárgyat nyer, amennyibe a sorsjegy kerül. Erre a körülményre felhívjuk Arad közönségét.

— **Az aradi nemzeti szövetség munkásképző intézményében** vasárnap Somogyi Gyula dr. tanár szakelőadást tart, Knizse Imre pedig szavalni fog.

— **Efogott katonaszökevény.** A rendőrorjárat tegnap éjjel a Marosparton észrevette, hogy egy fehér báránnyőr bekecses viselő alak futásnak iramodott, mikor az őrjáratot magával szemben találta. Üldözőbe vették és a Salaczparkban sikerült elfogni a futamodót. Kitént, hogy a messziről fehér báránnyőrnek látszó bekecses egy honvéd huszár atilla bélése, melyet viselője azért fordított ki, hogy katona voltát leplezze. A őrjárat ugyanis Magyar Péter honvéd huszárt fogta el, aki századától még hétfőn megszökött s az aradi határban bujkált. Az éhség most bekergette a városba. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy az *altisztek bántalmazása miatt keseredett el és szökött meg.* Átadták a katonai hatóságnak.

— **Jótékony adományok.** Az izr. népkönyha részre az elmúlt héten a következő adományok érkeztek be: dr. Mittler Izidorné Vörös Henrikné, dr. Tisch Mórné, dr. Kovács Marcellné, Seidner Sándorné (Berzova), dr. Tolnai Jánosné, Lengyel Tivadar és neje, továbbá Steinberger család Adler Anna ravatalára szánt koszorúmegváltás címén 10-10 kor. A védasszonyi tisztet a jövő héten Guttmann Samuné, Hajós Árpádné és és Ungár Arminné urnők lesznek szívesek végezni.

— **Angyalcsinálók.** Elésdről jelentik: Egész sereg román leány és asszony ellen folyik a nyomozás, akiket angyalcsinálással vádolnak. Egy leányt a kuszálással együtt letartóztattak. Hat leány és egy asszony ellen, kik több ízben igyekeztek már szégyenüktől megszabadulni, folyik a vizsgálat.

— **Az éles töltény.** Nagyváradról írják: Tegnap fejezték be Kardó határában a harcászati gyakorlatot. Ennek a gyakorlatnak meg volt a maga különös szenzációja. Egyik közlegény agyon akarta löni a bajtársát azért, mert régóta ellenséges viszonyban állott vele. A merénylet csupa véletlenségből nem sikerült. Mindamellett az alezredes észrevette az elvetemült ember szándékát s a merénylő katonát letartóztatta.

A harcászati gyakorlatot a kardói határban tudvalevőleg éles töltésekkel végzik. Természetesen a legnagyobb elővigyázatossággal járnak el abban, hogy senkit az éles töltések ne érjenek s így a gyakorlatozásoknak ne legyen áldozta. A célzásokat éppen ezért deszkából vagy papírmáséból készült bábokra irányítják. Ezek az élettelen alakok jókora távolságban vannak egymástól. Minden báb mellé egy közlegényt osztanak be, aki zászlóval jelzi, hogy a lövészeu gyakorlatokat meg lehet kezdeni. A bábok állítják föl ezeket a figurákat s a mikor teendőiket elvégezték, egy külön erre a célra készített biztos helyen meghúzzák magukat. Az éles golyó nem érheti őket, mert védve vannak, de a katonáknak nem is szabad abba az irányba célozni, mert megtörténhetik nagyon könnyen, hogy ez a lécekből készített védőfal gyöngének bizonyul s a golyó keresztülhatolva rajta, az őrtálló bakat teríti le. Éppen erre az eshetőségre alapította a negyedik század egyik közlegénye, akinek a nevét egyébként szigorúan titkolják, a maga merényletét, amikor a lövésre jelt adtak, *Burián* alezredes éppen arra lovagolt, ahol a piros zászlós jelző katonák meghúzódnak. Véletlenül észrevette, hogy a negyedik századnál egyik baka egyenesen arra irányítja a manlicherét, ahol a jelzésre kiküldött baka tartózkodik. Biztosan látta, hogy a közlegény *ötször menesztett éles golyót arra a helyre, ahol bajtársa van.* Kétségtelennek látszott előtte az első pillanatban, hogy a baka társának élete ellen akar törni s csak a véletlen mulat, hogy az eddig kiröpi-tett őt golyó nem talált. Az alezredes erre nyomban beszüntette a gyakorlatozást. Elszórtotta a merénylő katonát s kérdést intézett hozzá, miért nem lőtt a bábokra s miért irányította a fegyvert arra, ahonnan a másik baka hirtelen előjöhöt a rögtönzött deszkasánc mögött s áldozata lehet az éles töltésnek. A katonánemi habozás után bevallotta, hogy *agyon akarta löni társát, mert régóta halálos ellenségeskedésben állt vele.* A merénylő bakát erre letartóztatták s behozták Nagyváradra a vár-bőrönbe. Más verzió szerint a merénylő baka a lefuvás után is használta volna a fegyverét, akkor amikor a társa a védőhelyről előugrott hogy a célibabát megigazítsa.

— **Az aradi munkásbiztosító pénztár közgyűlése.** Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár 1909. március 12-én este 6 órákor, határozatkeptelenség esetén március 14-én délelőtt 10 órákor az ipartestület dísztermében (Erzsébetkörút 16. sz.) *rendes közgyűlést* tart az alábbi tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó és a jegyzőkönyv hitelesítőinek kijelölése. 2. Igazgatósági jelentés az 1908. évről. 3. Az 1908. év zárszámadásainak megvizsgálása, a vagyomérleg megállapítása, a felügyelő-bizottság jelentése és határozathozatal a fölmentvénynek az igazgatóság s a felügyelő-bizottság részére való megadása tárgyában. 4. Határozathozatal az 1908. évi tiszta felesleg egy harmadának hovatfordítása ügyében. 5. A pénztár 1909. évi költségvetésének megállapítása. 6. Egy-egy felügyelő-bizottsági tagnak és két két felügyelő-bizottsági póttagnak a pénztár munkaadó és biztosított tagjai köréből való választása.

— **Gyujtogatás.** Sági Mihály gazdálkodónak szalmával telt kocsija eltört az országúton s ott kellett hagyni a szabad ég alatt. Mire Sági visszament segítséggel s a kocsi be akarta vontatni házába, már csak összeüszkösödött fadarabokat talált. Valaki meggyújtotta a szalmát, amely a kocsival együtt elégett. A rendőrség kinyomozta, hogy Acs Sándor bérekocsis hajtott el a kocsi mellett egy Nagy Endre nevű újoncot vitt kocsián s ők együtt — mint kihallgatásukkor mondták — tréfából gyujtották meg a szalmát. Megindították ellenük az eljárást.

— **A szegénytanulók konyhájában** a jövő héten *Bogdánffy Béláné, Mokry Jenőné és Schauer Eszter* ügyeletesek.

— **A pályaudvar rabja.** Budapestről írják: Nagy nyomorúságban volt *Vesznek István* 62 éves napszámos. Napok óta alig evett, a hideg pedig majd, hogy nem ölte az elerőtlenedett öreg embert. E hó 25-én este *Vesznek*, hogy éjjelre hajlékot találjon, bement a nyugati pályaudvar harmadik osztályú várótermébe, ott egyideig elüldögélt és melegedett, majd egy őrizetlen pillanatban leszökött a váróterem pincéjébe. Az volt a szándéka, hogy az éjjelt a jó meleg pincében tölti és hajnalban, amikor ismét utasokkal lesz tele a váróterem, feljön. A lemenés sikerült, de este bezárták a pinceajtót és reggel nem nyitották ki. *Vesznek* nem szabadulhatott. Az öregember lent elalélt és csak másnap délelőtt tíz órakor találták meg vasuti alkalmazottak. Az öreg emberhez kihívták a mentőket, akik eszméletre térítették, de mivel annyira elgyengült, hogy lábra állni nem tudott, bevitték a Rókus kórházba.

— **Kedélyes betörők.** Budapestről írják: Most építik ki a Mátyásföld környékét, most kezd föllendülni az építkezés és máris arra a meglepetésre ébredt a Mátyásföld kilenc villatulajdonosa, hogy kifosztották, csaknem pörére vetkőztették a karcsu elegáns épületeket. Télen kevés ember tartózkodik Mátyásföldön, leginkább a nyaralók kultiválják a vidéket. Szervezett rablóbanda ütötte föl a tanyáját a Mátyásföld környékén, egymásután kirabolják az épületeket, amelyek árván, elhagyottan várják vissza a nyarat és a nyaralókat. *Lingel Károly* butorgyáros, akinek a Rózsa-utcában van télen a lakása, tegnapelőtt kirándult a villájába. Gondolta, megnézi, mi ujság odakünn, ott is úgy esik-e a hó, mint a fővárosban. A hó tényleg Mátyásföldön is bokáig ért, ellenben a butorgyáros villája is ki volt rabolva. Nyitva volt minden ajtó és üresen tátongtak a szobák. Csak egy asztalt hagytak ott a betörők az egyik szoba közepén. Az asztalon cédula feküdt ezzel az irással:

Kedves *Lingel* ur! Négy napig voltunk itt, igen jól mulattunk, megittuk a vörösbort, a fehérbort s hogy utba ne legyen semmi, mindent elvittünk. Szép villa ez, csak kevés gondot tetszik fordítani rá. Tessék elcsapni a házmesterét, mert sohasem néz erre, minden olyan poros volt, mintha esztendő óta nem látott volna embert. Ezeket a figyelmebe ajánljuk, kedves *Lingel* ur, önnek és a kedves családjának.
Alászolgája.

A butorgyáros nyomban megtette a följelentést a kispesti csendőrségnél, amelynek hatáskörébe tartozik Mátyásföld közbiztonsága. Megállapították, hogy *Lingel Károly* villáján kívül még nyolc épületet raboltak ki a betörők, a kik össze-vissza körülbelül ötezer korona értékű butort és más értékes tárgyakat vittek magukkal. Nyomuk veszett a betörőknek. A csendőrség ugyan nyomoz és vizsgál, de eddig eredménytelenül.

— **Kiderített régi gyilkosság.** *Élesdről* írják: Egy régi gyilkosság tetteseit fogta el most az itteni csendőrség. Az áldozat *Toja Péter* pesterei lakos, akit 1901. év január 17-én az élesdpesterei uton találtak halva. Az akkor megindított nyomozás kiderítette, hogy *Toja*, kinél 1200 korona készpénz volt, rablógyilkosságnak esett áldozatul. Gyilkosság gyanuja alatt elfogták *Blága Tamót*, ki einkostársainak *Gliga Miklóst* és *Jánost* nevezte meg, akik azonban alibiüket igazolták. A megtartott tárgyalás során *Blága* tagadta tettét, a tanúk eskü alatt vallottak *Blága* ártatlansága mellett. Ennek következtében *Blágát* szabadon bocsátották. *Blága* ezóta valóságos zsarnoka lett a községnek és a nép félelmében bírónak választotta, s türte tulkapásait, 1908-ban azonban lejárt mandátuma, s mivel a község lakossága nem akarta újból bíróvá választani, bosszujában elleneseit életveszélyesen megfenyegette és fia segítségével házait kövekkel ostromolta. A lakosság csendőrsé-

oltamat kért ellene és most a gyilkosság ügyében is megindította a pótnyomozatot ellene. Huszonötön jelentkeztek, akik azt vallották, hogy *Blága* ölte meg *Toja Pétert*, *Blága István* és *Pless László* segítségével. A vizsgálatot folytatják.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Uj-Szent-Annai Népbank Részvénytársaság volt szíves *Henny* ur által az agg honvédek pénztár gyarapítására tizenöt koronát adományozni. Az aradi 1848—49-es honvédegyelet ezen nemes tettért ezuton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja: Arad, 1909. február hó 26. *Simay István* egyl. elnök, *May Soma* jegyző.

— **A legjobb márciusi kiviteli sör** csak *Schuch Ferenc* Milleniumi söresarnokában kapható. 44

— **Hölgyek** mosakodás után, urak borotválkozás után arcbőrük üdéntartása miatt használják *Kárpáti János* aradi gyógyszerész **Benzoé tejcrémét**. Ára 1 korona. 893

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállítására; — házilag — *Vojtek* és *Weisz* nál. 171

TARKASÁGOK.

(A szerencsés ember.) A társaságban a kalandokról beszéltek a férfiak.

— Én nem akarok dicsekedni, — mondta *Zubor Andor*, a nők barátja — de nekem határozottan szerencsém van a nők körül.

— Hogyan? Talán úgy, hogy neked minden nő tetszik? — tréfálkozott vele egyik barátja.

— Nekem még nem is olyan nagy a szerencsém, mint egyik barátomnak. — fűzte tovább *Zubor* — Annak már három felesége volt és minden nő meghódol előtte.

— Ez már csakugyan nagy szerencse. — volt az általános vélemény.

Itt megszólalt egy öregedő ur, akiről mindenki tudja, hogy óriási papucs alatt gürnyed és külön kell neki engedelmet kérni a felesége ónagyságától, ha nagyobb lélekzetet akar venni, mint rendes körülmények között szoktak.

— Nekem van egy ismerősöm. — mondta a papucs-férj mélabuvai — akinek még a *Zubor* barátjánál is nagyobb szerencseje van. Az en ismerősöm olyan csunya ember, hogy egyáltalán nem kap feleséget.

(A legjobb tüzelő.) Egy aradi kereskedőnek nagyon sok pénzbe kerül a fia iskoláztatása. Az ifju legény Budapesten tanul. De úgy látszik, az egyetem helyett szívesebben jár a kávéházba. Ugyanis a papája csaknem minden hónapban kap Budapestről egy-két olyan számlát, melyeket nem az egyetemi professzorok irtak alá, hanem rendszerint kávéházi főpincérek bocsátanak ki. A napokban a könnyelmű fiu megint irt a papájának.

— Kedves apusom. — írta — a hónap végén vagyunk. Nincs egy krajcárom se, pedig borzasztó hideg a szobám. Nem tudok fűteni, megfagyok!

A papa rideg volt, de azért dühében se vesztette el jó kedélyét, s tréfásan ezt táviratozta a fiának:

— Elég sok rossz fat tettel már a tüzre, melegejé most azok mellett.

(Az üzleti krízis.) A háborus bonyodalmak következtében az üzleti viszonyok folyton rosszabbodnak. A gyáros és a nagykereskedő nem mer olyan könnyen hitelezni a kiskereskedőnek, mint olyan időben, amikor békés állapotok voltak. Egy aradi kisebb üzlettulajdonos, X. ur be is esukta a boltját emiatt, de úgy, hogy a bíróságnak is volt beleszólása a dologba.

Ennek a kereskedőnek egy vidéki ismerőse a napokban Aradon jár és K. urnál érdeklődött X. ur üzleti viszonyai iránt.

— Hát az az ember, — tudakolta a tájékozatlan vidéki ember, — kiállotta-e az üzleti krízist?

Amire K. ur a törvényszéki palota felé mutatva, mondta:

— Nem annyira kiállta, mint inkább kiülte az üzleti krízist.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Erkölcsei okból.** Öreg, összetöpreődött nyolcvannégy éves anyóka jelent meg tegnap, mint panaszos, *Bozóky* bíró előtt. Feljelentette a szomszédját, mert sértőleg nyilatkozott az ő női becsületéről. Tanui is voltak rá. Mikor a bíró beszólitja az egyik tanut, egy koros férfit, megszólal a vádlott:

— Tekintetes bíró ur! — én ezt a tanut nem fogadom el.

— Miért?

— Erkölcsei ok miatt.

— Mit ért ezalatt?

A vádlott itt a nyolcvannégy éves nőre mutatott:

— Tiltott szerelmi viszonyt folytat azzal a panasossal.

§ **A Kohn-hidak.** *Kohn János* budapesti főmérnök 1899-ben vasállványszerkezetet talált fel, amelyet szabadalmaztatott. A hadvezetőség elfogadta a szétszedhető s vasuti hid építésére alkalmas szerkezetet s azt „*Kohn-hidak*” elnevezéssel be is vezette Ausztria-Magyarországon. A szabadalom lejárt. Érvényessége tizenöt esztendeje alatt senki azt meg nem támadta. Ama szabadalmak közül való volt, amely bár sikere nagy volt, nem ingerelte támadásra a konkurenciát s nem készítette védekezésre a föltalálót. 15 év múltán egy szaklapban egy oika jelent meg, amelyben azt irták, hogy a *Kohn-hidak* nem érdemlik meg a *Kohn*-névot, mert nem *Kohn* találta fel. A cikket olvasták a közös hadügyminiszteriumban is és *Kohn*, érdekeinek védelmére keresetet indított a bécsi bíróságon annak megállapítására, hogy a találmánynak ő a gazdája. Az első bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután a szabadalom lejárt, nincs is mit védenie s így a föltaláló keresetét elutasította. A felső bíróság megállapította, hogy a szabadalom lejártá után is támadhatók pörök, amelyek a föltaláló érdekeit sértik. Megváltoztatták az első bíróság határozatát s kimondták, hogy a kérdést érdemben eldöntik. De ítéletre nem került sor, mert a határo at indokolása már magában foglalta azt a kijelentést, hogy a *Kohn-hidak* föltalálója senki más, mint maga *Kohn János* budapesti főmérnök.

§ **Kártyaadósság miatt.** Érdekes ügyet tárgyalt tegnap mint marosvásárhelyi tudósítónk jelenti — az ottani kir. törvényszék. Az eset barátságos poharazás mellett kezdődött, kártyával végződött. Szereplői ezek szerint kifogástalan gavallérok. Az egyik, Sz. Ö. jelenleg *tabi* s előzőleg marosvásárhelyi kir adótiszt, a másik S. A. Marostorda-yármegye gazdasági életében ismert férfi. Sz. Ö. a mult év nyarán a székely főváros barátságos falai között töltötte szabadságát s egyebek között egy-egy kis csüdes kártyázással is szórakozott. Fortuna isten-asszonya kegyes volt hozzá, nyert, nyert és folyton nyert. Amikor a pénz elfogyott, a kártyában nem szokatlan módszer jött elő: a „hozom.” S. A. kellett volna, hogy „hozzon” Sz. Ö.-nek 100 koronát, de hát késett vele, nem vitte. A másik ur sürgetni kezdte a pénzt, miközben azzal próbált hatni a még mindig késlekedő partnerre, hogy ha hamarosan nem küldi a pénzt, a főispánnak, alispánnak, az egész vármegyének följelenti. Am a levél irányt tevesztett és a büntető törvényszékhez jutott, ahol zsarolás címén megindították a büntető eljárást a türelmetlen „hitelező” ellen. Ezt az ügyet tárgyalta tegnap a kir. törvényszék. A

tárgyalás eredménye az lett, hogy a bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével Sz. Ö-t csupán 20 korona pénzbüntetésre ítélte és a büntető novella alapján ennek a büntetésnek a végrehajtását is felfüggesztette.

Szamarköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használata folytán. Orvosok, babák és szülők bizo- ritják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kerjük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkatrészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerre teszik, sőt tapereje is elsőrangú. Már az első adagtól esodálatosan javul az általános egészség. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 27.

Amerika 1 1/2-el magasabb. Kínát mérsékelt, vételkedv gyenge. 5 ezer métermézsa 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	13.44—13.45	13.45—13.46
Tengeri májusra ...	7.42—7.43	7.43—7.44
Rozs áprilisra ...	10.43—10.44	10.47—10.48
Zab áprilisra ...	8.80—8.81	8.84—8.85
Buza 1909 októberre ...	11.28—11.29	11.29—11.30
Rozs októberre ...	9.46—9.47	9.52—9.53

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	627.75
Magyar hitelrészvény ...	735 —

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; Közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 140—141 fillérig; fiatal közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 139—140 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 139—140 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslétszám: Február hó 24. napján volt készlet 19728 darab, február 24. napján felhajtott 488 darab, február 25. napján elszállított 264 darab, január 25. napjára maradt készletben 19041 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Február 27. —

Fehér Kereszt szálloda. Königstüdlér Ottó dr. ügyvéd Újvidék. — Kemper Miklós utazó Budapest. — Grósz Manó utazó Nagykikinda. — Stein Géza utazó Nagyvárad. — Lukács Zoltán utazó Budapest. — Grószmann Ede utazó Budapest. — Komlós Aladár utazó Nagyvárad. — Schasz Bernát utazó Budapest. — Spitzer Ernő utazó Budapest. — Wavner Lipót utazó Bécs. — Weisz Miksa utazó Budapest. — Grósz László utazó Budapest. — Wappl Viktor utazó Budapest. — Reiter Károly utazó Manheim.

Központi szálloda. Lukács Dénes utazó Budapest. — Glansen József utazó Bécs. — Rosenblöth Oszkár utazó Bécs. — Wallner Lajos utazó

Budapest. — Gajotta Orsolya tanítónő Petrozsény. — Braun Béla fakereskedő Kisjenő. — Koller Nándor utazó Budapest. — Győrössy Endre ellenőr Temeskubin. — Neumann Lipót utazó Nagyszében. — Vogel Árpád és neje igazgató Budapest. — Piszker Náthán utazó Páncsova. — Moldován Dénes dr. ügyvéd Pozsony.

Vas szálloda. Frits Lajos járásbíró Nagyhalmagy. — Ulmann Kálmán utazó Budapest. — Merkle N. mészáros Kurtics. — Oprean Lázár tanító Zaránd. — Veres Gyula utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Vikol Vilmos birtokos Drauc. — Wolf Béla birtokos Drauc. — Berger Illés utazó Baja. Mayer Károly és neje kereskedő Sarkad. — Wessel Gyula utazó Budapest.

Hétfőn, március hó 1-én nagy arany-tombolaestély Kovács és Novotny éttermében.

Tombola:

Egy hosszú női aranylánc aranyórával.

Vigasz-tombola:

Egy hosszú férfi dupla aranylánc.

Quinternó:

Egy aranygyűrű valódi gyémántkövel. Egy női arany nyaklánc arcképtartóval. Egy női aranykarcsat aranycsüngővel. Egy aranyzív igazgyöngyökkel. Egy aranygyűrű valódi és strasskövekkel.

Quaternó:

Egy női aranyemeltű (bress) opálkövekkel. Egy aranygyűrű strasskövekkel. Egy aranyfüggő gyönggyel és strasskövel. Egy sima aranyfüggő. Egy aranyfüggő gyönggyel és strasskövel.

Ternó:

Nyolc darab különféle értékes tárgyak, mely tárgyak a Butorszövetkezet kirakataban megtekinthetők.

Tombola-jegy ára 1 korona.

Minden egyes tárgy 14 karátos arany.

NEMZETI SZINHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi február hó 28-án:

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárral:

Gül-Baba.

Énekes színjáték 3 felvonásban, 4 képen. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Hpszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gül Baba	Honyadi J.	Zulejka	Benkőné P.
Leila, leánya	Zalai Margit	Mujkóné	Leőveiné
Kucskó Ali	Ladislai J.	Lüfikár	Kulesar L.
Gábor diák	Rontai B.	A budai bíró	Várnai Jenő.
Mujkó, cigány	Faludi K.	Főzárandók	Keller I.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este fél 8 órakor, rendez helyárral:

A) bérlet. A) bérlet.

Komlóssy Emma felleptével:

A veres sapka.

Eredeti népszimű 3 felvonásban. Irta: Vidor Pál. Zenéjét szerzette Erkel Elek.

SZEMÉLYEK:

Ambrus István Várnay Jenő.	Szél Matyi	Faludy K.
Órzsó, neje	Follinusz E.	Pesús Mihály
János, fiuk	Keszler E.	Kántor
Terez	K. Kápolnai J.	Egyhá. fi
Aniko	Kőrösey Juci.	Szurok
Jucica	Komlóssy E.	Bakter
		Kulesar L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. február hó 28-án, vasárnap:

A völgyöny választása. Bohózat. — 2. Az öreg Marquinet. Színes látványosság. — 3. A feminista álma. Humoros. — 4. Indián boszu. Dráma. — 5. A szakácsnő kedvese. Kacagató. — 6. Kaukázusi szokások. Természet után. — 7. Kokett kasszony. Kacagató. — 8. Csipkekészítés. Természet után. — 9. Dívatlapok. Humoros.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

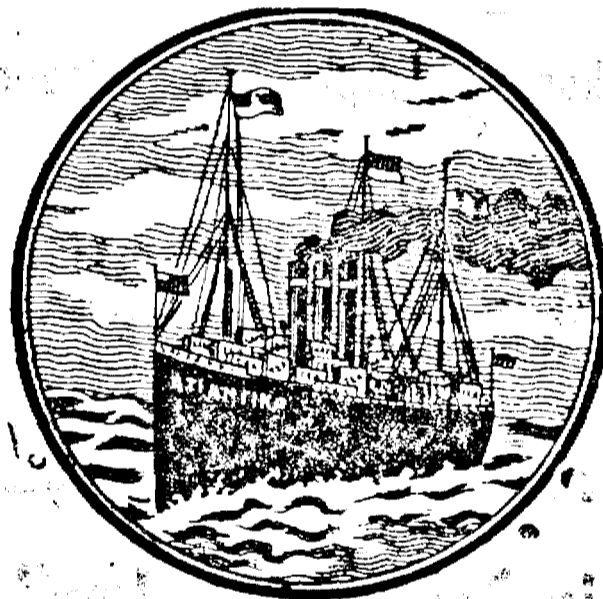
Az előadások a t a c s. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Hosszabb távollét után ma érkeztem csak vissza Aradra, s így nem olvashattam előbb azt a sok-sok részvénytájékoztatót, amelylyel barátaim és ismerőseim elárasztottak. Minthogy külön-külön valamennyi résztvevő írásra egyelőre nem válaszolhatok, ez uton mondok hálás köszönetet mindazoknak, akik szívük rokonérzésével nagy fájdalomban vigasztalásomra siettek.

Szudy Elemér.

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA
kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert káros anyagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakathban működésben látható villanyüzemi kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA
Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-ter 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Divatos

fűzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás
könyvek, papíráruk és
írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer
kereskedésében

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 894. sz. Telefon 894. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg előnében válaszolunk.

1909. február hó 27.

Keresünk:

Aradra: 1 fűszer szakmabeli segédet és 1 irodistát, 1 gyakornok-könyvvezetőt.

Vidékre: 5 fűszer és vegyes, 2 fűszer, rőtös és rövid, 1 kézmű, 2 vas és fűszer, 1 fűszer, vas és rövid szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelv ismerettel bíró segédet és 1 tanoncot.

Alánlunk:

Női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 1 a gépirásban is jártas irodistát, továbbá 7 fűszer és csomege, 4 vegyes, 1 kézmű, 2 rőtös és divat, 2 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer és 2 cipő, kalap, férfidivat és játék szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Kletta Sándor, Kepplich Zsigmond,
titkár. 321 igazgató

Uj telefon sz. 478.

Uj telefon sz. 478.

Kedves ismerőseimmel, nagyrabecsült ve-
vőimmel és az érdeklődőkkel tisztelettel köz-
löm, hogy miután

Urbán Endre ur

a társas cégből kilépett, a Forray-utca 2jc sz. a.
lévő, 25 év óta fenálló üveg- és porcellánkeres-
kedésemet változatlanul a régi

őzv. Sütő Józsefné utóda Urbán E.

cég alatt most már mint az összes aktívák és
passzívák egyedüli tulajdonosa, tovább ve-
zetem. Épület üvegezési munkákat továbbra is
vállalok.

Ezuttal az eddigi szíves bizalmat megkö-
szönve tisztelettel kérem, hogy azt a változat-
lanul maradó egyéni cégemre is átruházni ke-
gyeskedjék; meglehet eleve győződve, hogy a
jövőben is a lehető legkedvezőbb kiszolgálásban
fogom részesíteni. Tisztelettel:

Urbán Endréné.

Kérem! Telefonjegyzékben régi szám volt 471,
most szíveskedjék potolati: Urbán Endréné üveg- és por-
cellánkereskedés 478. szám. 983

Van szerencsém a m. t. uri közönség b.
tudomására hozni, hogy a

Márton és Hirsch

cégből barátságos uton megváltam és

Andrássy-tér 18. sz. a.

(Lócs-ház)

a mai napon egy a modern kor követelményei-
nek mindenben megfelelő, elsőrangú

uri szabó üzletet nyitottam.

Legfinomabb bel- és külföldi gyapjuszöve-
tek raktáron. Megrendelések a legújabb divat
szerint, legfinomabb és tartósabb kivitelben
eszközöltetnek.

B. pártfogását kérve, maradtam kitűnő
tisztelettel

905 **Hirsch Antal,**
uri szabó.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Blos V.: A francia forradalom, Hervieux:
Az idegen, Bársony J.: Sugok valamit, Seress
J.: A végzet, Pakots: A nyáradi kényur, Czó-
bel M.: A két arany hajszál, Orczy Emma:
Mégfizetek! Pekár Gy.: A fringiai sipka,
Dinklagó: Az ötödik feleség, Bulwer: Éj és
virradat, Dandet A.: Malomból irt levelek,
Gagghy D.: A vetélytársak, Szomaházy J.:
Aranykő, Arcubaschew: Ssanin, Dr. Wiczmány
J.: Pillanat, Dostojewszky: Az ördögösök, Dr.
Szász: Pestmegyei adomák, Harland H.: A bi-
boros burnótszelencéje, Jutassy: Kosmetika,
Eckenstein: Békét a kunyhónak, Croker: A
hol a boldogság terem, Eschelbach: A szeretet
boldogít, Vértesi A.: Varga Imre, Bálint I.:
Keleti képek, Hankó: Universum IV., Kóbor T.:
Munka.

Németben: Jerome u. Tharaud: Aus Sturm
u. Not, Bourg-t: Der Emigrant, Stacpoole H.:
Fanny Lambert, Mereschkowski: Leonardo da
Vinci, Liebchen: Ein Roman unter Männern,
Bartsch H.: Zwölf aus der Steiermark, Franzos K.
E.: Judith Trachtenberg, Schnitzler A.: Liebelei,
Alerma Sybilla: Eine Frau, Jaitschek M.: Eine
Liebesnacht, Grat M. H.: Der Mann auf dem
Bock, Wasner G.: Dornröschen (Roman) Stille-
bauer: Die blaue Blume, Malot: Heimatlos,
Artibaschew: Sanin, Hornung E. W.: Ein Dieb in
der Nacht, Veith Mizzi: Komtessens Tagebuch,
Saussay V.: Frauenärzte, Heimbürg W.: Über
steinige Wege, Croker B. M.: Das spanische
Halsband, Rheinau K.: Dem Lichte entgegen,
Stratz R.: Herzblut, Harder A.: Irdische und
himmlische Liebe.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köta-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak es tiszták!

Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,

vagy fizetankint 14 fill.

Sang u. Klang I—IV. Zerkovitz: Holdvilág-
nóta, Puccini: Manon, Szirmay: Háromtól hatig,
Férjek vonata, Szerelmes utcák, D'Albert Tifland,
Jacobi: Van de nincs, Curtis: Sorentói emlék, Ná-
dor: Kimegyek a temetőbe, Zerkovitz: Barcarolla,
Csibikém, Kunkel: Nagyad akar tőlem kis babát?
Ormay: Dícsértessék, Ha te engem, — ha én
téged, Nincsen olyan barna leány, Huber: Magyar hősök,
Fall: Szerencse malacz, Rubens: A hollandi leány,
Xaven: csavargó, Strauss O.: A részeg leány.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótgjegyzéke is meg-
jelent és ingyen kapható.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.

KERPEL IZSÓ,

931 könyv-, zenemű és papir-
kereskedés Aradon.

Telefon 885. sz.

4068—1908. tkvi szám.

Arverési hirdetmény

kivonat.

A nagybuttyini kir. járásbíró-ság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Lázár Kornélné szül. Gróza Anna végrehajthatónak, az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság, Morotyi Demeter és neje szül. Mörkus Zsófia csatlakozóknak, Kodreán Maruczka férj. Kodreán Juonné almási lakos végrehajtást szenvedő elleni 3000 kor. jókegyvetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a nagybuttyini kir. bíróság területén fekvő és az almási 113. sz. tkjvben A. + 1. sor 120 hrsz. alatt foglalt malom 320 kor. kikiáltási árban az almási 234. számú tkjvben A. III. 1. 5. sor, 193, 1064, 1491, 1986. és 2883. hrszám alatt foglalt beltelek réti és szántóföldből álló ingatlan 576 korona kikiáltási árban az 1909. évi március hó 19-ik napjának délelőtt 10 órájkor Almás község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladatni, u. m:

1. Dr. Grozda Aurél utóajánlat tevő bánatpénzletétel nélkül árverelhet, azonban őt az almási 113. számú telekjkönyvi A. + 1. sor számú ingatlanra 165 korona és a 234. számú telekjkönyvi A. III. 1-5. számú ingatlanra 1820 kor. erejéig tett utóajánlata, ha az újabb árverésen magasabb ajánlat nem tétetnek, az esetre is kötelezi, ha az árverésen meg nem jelenik, s az árverésen ajánlat egyáltalán nem tétetik.

2. Arverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 32 koronát, illetve 57 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3833. szám alatt kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. évi december 6-án 39425. szám I. M. alatt kelt rendeletében előirt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság telekjkönyvi hatóságánál, továbbá Almás-Acsill és Kakaró községek előjáróságainál megtekinthetők.

Nagybuttyin, 1908. november hó 19-én.

Kir. járásbíró, mint telekjkönyvi hatóság.

Buday kir. bíró helyett

Imets Ilyés,

kir. albíró.

998

902—1908. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Ahullított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-c. 209. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a világosi kir. járásbíró 1909. évi 764./tkvi sz. végzése következtében Mairovitz Emit és társai aradi lakosok javára, végrehajtást szenvedettek ellen a zárgondnoki kezelés alatt befolyt s 3500 - 3800 koronára becsült 1908. évi 175 hl. bor és 40 hl. törkölynek az elárverezése rendeltetett el.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbíró mint tkvi hatóság fenti számú végzése folytán Kovaszinc község határában, a Pagini szőlőhegyen, végrehajtást szenvedettek kolnájában leendő megtartá-

sára 1909. évi március hó 8. napjának a. u. 1/3 óraja határidőül kifizeték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Világos, 1909. évi február hó 21-ik napján.

Thuránszky.

1010

kir. bír. végrehajtó.

Meghívó.

Az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár t. t.

f. évi március hó 14-én d. u. 2 órakor az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Napirend.

1. Hitelesítők kijelölése.
2. Igazgatóság választása.
3. Egy intézeti ház vétele.
4. Esetleges indítványok.

Megjegyzés. Azon részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, felkértnék, hogy részvényeiket kellő időben deponálják.

1007

As elnökség.

PICHLER SÁNDOR
PAPIROS, IRÓSZERES, ÜZLETI-KÖNYV
RAKTÁRA.
ARAD
TELEFON 308. SZABADSÁG-TÉR 1 sz.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü czukorkánál

Vasárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pedákta

egy régióknak bizonyított háziasszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőzvényesét, oszrási és meghűlésekéül, bedőrsülésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Traktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Richter gyógyszerárán az „Arany országlár”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

221

Somatose

(Fleish-Eiweiss)

a legrövidebb idő alatt emeli az

erőt.

Kapható gyógyszerárban és droguerárban.

5011

Steckenpferd- Liliumtej-szappan

Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!

Mindenütt kapható.

JELZEM!

hogy a tavaszi idényre érkező kalapok, színes ingek és mesés szép nyakkendők, úgy finom izlés, mint olcsó Fix árainál fogva meg-
lepetést fognak kelteni.

MÜNZZI.

elsőrendű kalap, uridivat és fehérnemű üzletének

MODERN

kirakatait megtekinteni.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.
 Főraktár Aradon: ARADI CZIPÉSZEK TERMELE
 SZÖVETKEZETE. 6003

1908—1909. kh.

Hirdetmény.

A magyar kir. földmivelésügyi miniszterium által 14500—VI—3. sz. alatt a cserebogarak irtására kiadott utmutatást a következőkben teszem közzé:

A cserebogarak irtásának legcélszerűbb módja a cserebogarak összeszedése és elpusztítása. A szedést mindjárt a bogarak első megjelenésekor kell megkezdeni, hogy elpusztítsuk azokat, még mielőtt petéiket lerakták volna. Minthogy napos időben és estefelé a bogarak élénken repkednek, legjobb a cserebogarakat reggel, vagy borus időben nappal is gyűjteni, a midőn a bogarak még vannak gémberedve, vagy halátszínre a fáról könnyen lerázhatók. Szedéskor nagy gond fordítandó a magányosan álló, vagy az ültetvények szélén lévő fákra, a melyeket e bogár különösen föl szeret keresni.

A cserebogarat szedő munkásokat legcélszerűbb az összegyűjtött bogarak mennyisége szerint, tehát kiló, vagy liter számra (1 kl. mintegy 1060 db. cserebogár) fizetni, mert így a szedők jobban igyekeznek; mivel azonban az ilyen szedők buzgóságukban a fákat (főleg a gyümölcsfákat) nem igen kímélik, azért a gyümölcsfákról célszerűbb a szedést kellő felügyelet mellett napszámokkal végeztetni. Ennek az lesz a jó oldala, hogy az ide-oda való méregetéssel nem pazaroljuk az időt, mint ahogyan az a mennyiség arányában fizetett szedők alkalmazásánál történne.

Az alacsonyabb fáról a cserebogarakat egyszerűen rázzuk le; magasabb törzsű fáknál azonban a rázáshoz hosszú nyelvű horgokat alkalmazzunk, vagy ha a szedők között fiatal suhancok akadnak, akkor azok másszanak fel a fára és úgy rázzák meg annak ágait egyenkint. A rázás hirtelen erős legyen és rövid ideig tartson, hogy a bogár egyszerre essék le; a fának ide oda való lóbálásakor az erősen megkapaszkodó bogarak nem hullanak le.

Szedéskor legcélszerűbb a cserebogarakat szélesszáju, belül mázos és félig vízzel megtelt cserépfazékba gyűjteni, amelynek tartalmát, még mielőtt a fazék egészen megtelnék, időnként ki kell önteni egy nagyobb edénybe (vízzel félig telt hordóba, kádba) vagy zsákba.

Az elpusztítás többféle módon történhetik. Az összegyűjtött cserebogarakat kemény talajon (uton) agyon lehet tiporni vagy őszegymöszölni; a kádba szedett bogarakat pedig le lehet forrázni és gödörbe önteni, a mely gödört azután be kell temetni.

A nagymennyiségben összegyűjtött cserebogarat érdemes mestereséges trágya készítésére felhasználni oly módon, hogy a bogarakat földdel és oldatlan mésszel, tüzfahulladékkal összekeverjük, mely utóbbi a bogarak rothadó tetemtömegét az átható kellemetlen szagtól is megfosztja. A feldolgozandó cserebogártömeghez annyi föld, mész vagy turfa kell, a mennyi elég, hogy az előállított trágyatömeg büzös szagát elveszítse.

Fontos védekezési mód cserebogarak ellen az is, ha lárvájukat, tehát a földben élő pajorokat irtjuk, a melyek különben szintén igen kártékonyak.

A pajorok irtására legalkalmasabb idő a földforgatás, kapálás és szántás. Kapálás és forgatáskor a felszínre kerülő pajorokat agyon kell ütni, szántáskor pedig, ha sok a pajor, érdemes azt az eke után járó olcsó napszámossal felszedetni. Itt is tanácsos a pajorszedő munkás figyelmét némi pénzbeli jutalommal lekötöni.

A pajorokat szintén lehet értékesíteni, még pedig, ha csak kis mennyiség van belőle, akkor azt baromfival etetjük meg, hogyha pedig sok van, akkor trágyának dolgozzuk fel.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala, 1909. február hó 4-én.

Sarlot,
főkapitány.

Paladics György

épület- és butorasztalos.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy Deák Ferenc-utca 38. szám alatt egy

épület- és butorasztalos

műhelyt nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát. Épület, butor, portál- és iroda-rendezések a legszebb kivitelben a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel 481

Paladics György,

épület- és butorasztalos.

Szép mellett,

dus kelet érhet el minden nő bármilyen korban egy hónap alatt biztosan dr. Davison világított kebelkremje által. Egyetlen szer a nők mellének gyors kifejesztésére és kerek, kemény, telt és jól kifejlesztett kebel elősere. Garantiált ártalmatlan külső gyógymód meglepően reális és bámulatos hatással. Egyszerű bedörzsölés elegendő. Egészségre teljesen ártalmatlan. Számos halálat. Egy tégely a sikerre elegendő, ára 5 Ft. Postai szétküldés utánvétellel vagy bankjegy beküldése után **GANIBAL** H. M. vegyész által **WIEN III.** 5993

4299 - 1909.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszternek 106723/1907. és 14802/1909. sz. a kelt intézkedései alapján Egry Gyula városi m. kir. állatorvosnak vezetése mellett az aradi vágóhidon is fog a laikusok részére egy hónapig tartó husvizsgálati tanfolyam tartatni.

Felhívjuk tehát mindazokat, kik ezen tanfolyamon résztvenni

4761 - 1909. sz.

Hirdetmény.

Közzé tesszük, hogy az aradi vízvezeték vizének használatára tárgyában 9369 - 203 - 94. szám alatt alkotott és ma még érvényben levő szabályrendeletnek 23. szakasza értelmében megalakult bizottság által a mellékvezetékek előállításával és berendezésével összekötött munkákra vonatkozólag összeállított árjegyzéket 1909, 1910., 1911. évekre való érvénnyel a következőkben hagyjuk jóvá:

Vízvezeték összeköttetés az utcai főcsőtől a vízmérőig.

1. 1 folyó méter földkiemelés és visszafurkolás	1 kor. 90 f.
2. 1 " " kövezet felszakítás és helyreállítás	1 " 50 "
3. 1 m ² uj kövezet	3 " 60 "
4. 1 folyó méter asfalt felszakítása és helyreállítása	
5. 1 m ² uj asfalt (az asfalt tsz. eredeti számlájánál	10 % al több)
6. 1 drb. alapfal áttörése és helyreállítása	2 " 30 "
7. 1 drb. utcai főcső megfurása	6 " 90 "
8. 1 csőkötő szeleppel felszerelve 80 mm. csőhöz	20 " 70 "
100 mm. csőhöz	21 " 80 "
1 drb. csőkötő szeleppel felszerelve 15 mm. csőhöz	23 " — "
200 mm. csőhöz	24 " 20 "
225 " " " "	25 " 30 "
250 " " " "	26 " 50 "
300 " " " "	28 " 80 "
350 " " " "	31 " 10 "
9. 1 drb. beépítési készlet utcai szekrényvel	18 " 40 "
10. 1 " " " " szerelése	3 " 50 "
11. 1 folyó méter 25 mm-es horganyozott vas nyomócső	3 " 50 "
12. 1 drb. csőkapcsoló és fém boss	1 " 20 "
13. 1 drb. főelzáró fém csap 25 mm.	9 " 50 "
14. 1 drb. vízmérő akna vasajtóval rendes nagyságban	25 " — "
15. 1 drb. vízmérő akna öntött vas fedővel 1.20 h., 0.70 sz., 1.30 mély	75 " — "
16. 1 drb. összeköttetés a vízmérővel	4 " — "

Arad szab. kir. város tanácsának 1909. évi február hó 18-án tartott üléséből.

A városi tanács.

akarnak, nevezett kir. állatorvosnál mielőbb jelentkezzenek, aki a jelentkezőket a közelebbiekre értesíteni fogja

Arad, 1909. évi február hó 18.

A városi tanács.

4211—1909.

Hirdetmény.

Közzé tesszük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 6767 - 1909. sz. a kelt leirata szerint a máv. igazgatóságát felhívta, hogy az állami és törvényhatósági új közutak építési céljaira szükséges kőanyagokra (terméskő, kavics, zuzalék) a múlt évben fennállott összes mérsékelt díjtételeket, a hirdetés mellőzésével, szolgálati uton, s 1909. évi január hó 1-től, visszavonásig, de legtovább 1909. évi szeptember hó 30-ig terjedő érvénnyel változatlanul ujtassa meg.

Arad, 1909. évi február hó 12.

A városi tanács

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyancsak a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

HA SZÉP AKAR LENNI BENZOETEJ-CREMET

használjon KÁRPÁTI-féle

Mert ez a legideálisabb és legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomító. Eltünteti szeplőt és minden bőrtisztatlanságokat. 1 adag 1 kor., mely 2 hónapra elegendő. 6 adag rendelésnél franco. — Kapható a feltaláló **Kárpáti János** gyógyszerésztárában **Arad, Bercs Béni-tér 15. sz.** Továbbá droguistáknál és illatszer üzletekben Aradon. — Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszerész-tára Király-utca 12. sz.

Mást ne használjon és ne fogadjon el, csak az itt látható védjeggyel ellátott eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-krémet. Utánzatoktól óvakodjunk.

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„FIZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógy-áru üzletekben.

Főelárutató hely: 442

WOJTEK ÉS WEISZ Gyógyszertár nagykereskedő aradai Aradon Kapható Hegedűs Gyula üzletében Egy üveg ára: 1 korona 30 fillér.

Van szerencsém igen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy kizárólag csak

saját termésű boraimat bármilyen kis mennyiségben is árusítom és üvegekben házhoz szállítom. Szőlő termelésemet tettemesen nagyobbítottam s így módomban van a legmagasabb igényeket is kielégíteni.

477 Ti ztelettel

Quirini Sándor

Aulich Lajos-utca 7/E.

Telefon szám 297.

Borkereskedők! Vendéglősök! Korcsmárosok! Az új bortörvény előírása szerinti

Bornyilvántartási könyvek

Pichler Sándor

papíros, írószerek és irodai cikkek kereskedésében kaphatók

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 847

Fidélki megrendelések azonnal eszkeztíthetnek.

Elismerő oklevél: Nyiregyháza Kitüntette: Pécs Tamasvár

„Lapidim” tüzalaggyújtógyár részvénytársaság Nagyberezna, Ungmegeye. —

Aradi iroda és főraktár: — **Spira Mórna!** Andrássy-tér 8. szám.

Telefon szám: 680. sz. 451

„Lapidim” segítségével aprófa használata nélkül gyújthatjuk meg a tűzfát; erre szolgál a legkisebb, tehát legkisebb szilaggyújtó. Körvontól minden más gyúlékony anyag igénybe vétele nélkül lehet a szénalaggyújtó „Lapidim”-mal, a közés és pirszent (kolsz) meggyújtani. A kazán alaggyújtását, melyre eddig kocsaszámra kellett tűzfát pazarolni, szintén a cérra szolgáló „Lapidim”-mal kényelmesen elvégeztethetjük. Még fontosabb a megtakarítás a szénalaggyújtó használataánál, minthogy ez a tűzfát (nemcsak az aprófa) teljesen nélkülözhető teszi egy alaggyújtás, még sem kerül 3 fillérnél többre. Számottevő öszszegot képvisel az a megtakarítás is, melyet azáltal érünk el, hogy minden alaggyújtást egy darab „Lapidim”-mal eszkeztünk. A fával való alaggyújtásnál nem állott módunkon pontosan mértéket tartani és neha egész felesleges módon pazaroljuk a mindinkább dráguló tűzfát.

Kapható minden fűszer, vegyes, festék és vaskereskedésben.

Nagy és kicsinybeni raktár: **Nagy Farkas, Knöffel Aróly és fia, Polák József és Weisz Dávid** üzleteiben. — Vízontelárutatóknak megfelelő kedvezmény.

Földes Kelemen

orvosi laboratóriuma

Vezető: **Dr. Posgay István** közkórházi főorvos, törvényszéki orvos.

Vizsgál:

Hugy.

Részletes vegyi és górcsövi elemzés, a fehérje és cukor s minden hujg alkotór és mennyiség meghatározását beleértve. Gümöbaciilus k mutatasá. Daganatrészletek. Gonococcus.

Köpet.

A köpet alkotórészek górcsövi vizsgálata.

Bélsár.

Vegy és górcsövi vizsgálat v. rre, gonyre, epafestékre, e ősdielekre, daganatrészletek, bélkövek

Gyomortartalom és hányadék.

Részletes vegyi viz-gálat, kémhatás, aciditás, szabad sósav, tejsav, nyák, vér, stb. Górcsövi vizsgálat. Hányadék vegyi vizsgálata, mérgezes, va) ennek gyanuja esetén.

VÉR.

Vörös és fehér vértestecskék számának, a vérfesték tartalom meghatározása, vérelősdiek és bacteriumokra való vizsgálat.

Koros folyadék-gyülemek.

(exsudatum, transsudatum, cysták tartalma) vegyi és górcsövi vizsgálat.

Epe- és hujgkőképződmények. minősleges vizsgálat.

Nemi szervek váladékai

genococcusára

Torok lepedék.

Vizsgálat diphtheria bacillusra.

ONDÓ

vizsgálat ondó szállac-kákra és prostat testecskékre.

Anyatej

vizsgálat gyermektáplálásra való képességre.

Korszövetteni

vizsgálatok, daganatrészek

A vizsgálandó anyagok mikénti beküldésére vonatkozólag szivesen adunk utasítást választékosan ellátott levelekre.

Zálogtárgyakról

sálogcédulákat, briliáns és gyémánt köveket, tört aranyat veszek.

Születési, névnap, nász és menyasszonyi ajándékok

arany, ezüst és

ékszertárgyakban

cendkívüli olcsó árak mellett kaphatók.

Farkas J. Streicher

Arad, Tökölvtér 1.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

Furray-utca sarok, gróf Nádasdy-palota

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, ingek, gallérok, kszelők, nyakkendők, keztük, aszkendők, harisnyák, sétabotok és esernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákban!

Divatújdonság francia és olasz

Matszer különlegességekben.

Kamerl J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Fidélki megrendelések azonnal eszkeztíthetnek.

Saját termésű kitünő

tisztán kezelt magyarai

ó és pecsenyeborok

egy nagyobb mennyiségben, valamint palacsokokban kapható

Winter Adolf

Aradon, Magyarórási 363

ARADON,

Dokk Ferencz-utca 40. sz. alatt.

PAGLIANO-SYRUP

Legjobb vértisztító szer **ERNESTO PAGLIANO** professor Nápolyban.

Calata S. Marco 4 488

Bevaztva a hivatalos olasz gyógyszerkönyvbe. **Kitüntette** a gyógyszerészeti kiállításon 1894-ben, a Hygienikus kiállításon 1900-ban és majlandi nemzetközi kiállításon 1906-ban az **aranyéremmel**.

Üvegekben, dobozokban (poralakban) valamint comprimált | Kérje mindég Ernesto Pagliano, Nápoly védjeggyel. Megrendelés vagy tudakerzés táblákban (pizulak) minden nagyobb gyógyszerésztárban kapható | mlatt tassék Real-Apotheko Sokrato Bracchotti-Ala (Südtirol) fordulni.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

UJ! **UJ!**

Női és gyermek ruha üzlet

Arad, Forray-utca (Gróf Nádasdy palota).

Ajánlja izlésesen felszerelt raktárát, u. m.: **női és gyermek ruhákban**, csipke és selyem blouzokban. Pongyolák, aljak és blouzok a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Costümök, bálí és gyászruhák 24 óra alatt készíttetnek.

A nagyérdemű hölgyközönségnek becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel 105

Brüller Lajos

női és gyermekruha üzlete. Arad, Forray utca (Gróf Nádasdy-palota.)
Az országos vasutas szövetség szállítója.

POROSZ MAGYAR KÖSZÉN

KÖSZ (PIRSZÉN)
blombázott zsákokban,
ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN
házhöz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.
Telefon 48. 481 Telefon 48.

FÁJ A FEJE?

Miért nem használja
Rozsnyay fejfájás elleni tablettáját.

Egyszeri próba elegendő
1 doboz 6 darab tablettával 1 korona.

Fagydagánatok

2-3 nap alatt gyógyulnak, de csak akkor, ha a valódi
Rozsnyay-féle fagybalzsamot
Dr. Kepess receptje szerint alkalmazzák.

Ára 70 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárterében 371

Arad, Szabadság-tér.

Boreladás

Világosi hegyi bor, Rizling, Bakator, Kadarka és Mustos fehér összeházasítva 32 kor. hektója, 50 literen felül kapható, nem kerti bor, sem homoki, csak tiszta negyi bor. Külön fajok magasabb árban kaphatók.

Benya Péter

bortermelő 713

Világoson.

Kenderessy László

■ ■ asztalos mester ■ ■
Arad, Deák Ferenc-utca 33.
■ ■ II. udvar. ■ ■

**Elvállal: Épület,
butor, portál, iroda
és boltberendezést**

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőlevelek. Orvosiilag ajánlja.

„**SANITAS**” intézet
VELBURG P. 124. Bayern. 6004

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sír és folyozó kerítések, épület vasalások, görredőnyök, szappenszék, vas-ágyak, korlátszékek, parkok, asztalok tömör vasból, valamint miné szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vasutasok kaphatják.
Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközölhetők. 446

Nagy választék sírkerítés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Nincs többé haj!
szőrtelenítő vize

2 perc alatt, egyszeri használat után teljesen eltűnő a gyökerektől az arcon és a testen (kézen, karon és lábakon) nőtt szőrszálakat. Mem izgatja a bőrt. Hatása biztos, állandó, tökéletesen ártalmatlan és kellemes illatú. Sok hálalrat. Egy flacon erős arcszőrökhöz 5 frt., testhez 5 frt., nagy üveg, uraknak testszőr ellen 6 frt. Postai szétküldés utánvétel vagy a pénz előleges beküldése után **GANIBAL B. M.** vegyész által **WIEN III.** 5892

Telephon 422.

Uj asztalos műhely Aradon

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni. Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgarti előkelő műhelyeiben tapasztalatokat szerezni. Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butor-asztalos 691
Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldés raktár:

„**NÁDOR**”**GYÓGYSZERTÁR**

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla szakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kreber Géza, U. Kossuth Pal., Ring Lajos, Rozsnyay J. örök., Bauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárterében, Vojtek és Wéber drogeriárterében.

Gyerekek: Masznik Dániel gyógyszerárterében.
Magy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárterében.
Ó-Pécskán: Rokenin János gyógyszerárterében.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárterében.
Szikszón: Piredy Károly orvos, gyógyszerárterében.

6005

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vadkereskedés! Kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

As apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 23. szám.
 Telefon szám: 181.

Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 23. szám.
 Telefon szám: 181.

Deus rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasnapiakban kétszer 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelesőlapok 50—60 filléres és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Akinek

ismerettség híján

házastársra,
 nevelőre,
 üzletvezetőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 ispánra,
 gazdaszűzre,
 kulcsárra,
 vinczellérre,
 kertészre,

kulcsárra,
 gazdasszonyra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy
 irodaszolgára,
 pénzeszedőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
 zongorát,
 bort,
 gyümölcsöt,
 gabonát,

üzletet,
 műhelyt,
 lakást stb.;
 vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

40 éves szőke özvegynek

levele van.

Intelligens

özvegy, 42 éves római katolikus iparos, jól menő üzlettel, nősülni óhajt. Hozzáillő nőt, nem baj, ha öregebb is, keres. valláskülönbség nélkül. Hozományra ép nem reflektál. Cim e lap kiadóhivatalában. 788

Kiadó

2 utcai szoba, előszoba, vízvezetékkel. Élelmiségüzlet lakással május elsejére. Lujza-utca 2. szám. 1018

Helybeli nagyrésztársasághoz kerestetik szorgalmas, megbízható, irodai teendőkben gyakorlott tisztviselő havi 100 korona fizetéssel. Ajánlatok „Részvénytársaság” jeligével e lap kiadóhivatalába adandók.

Külvárosban,

Aradhegyalján az országut és motoros vasut mellett, a község közepén, a Kiss János-féle lakoház, udvar, nagy kert, összes melléképületek előnyös feltételek mellett örök áron eladatnak. Értekezni Székely Árpád igazgatónál, Aradhegyaljai Takarékpénztár, Gyorok. 1001

Ház eladás.

Kossuth-utca 43. számú ház kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonosnál, Oláh Károly, Mezőkovácsházán. 999

Foxterier faj

szép példány hat hónapos kölkök kutya eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1000

Tulzsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírárakat beszerzési áron alól kiárusítok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. 291

Nagy telek

kerestetik a főtéren, vagy annak közvetlen közelében. Ajánlatokat „NAGY TELEK” címen a kiadóhivatalba kérünk.

100—200 korona jutalom

annak, ki engem valamely bizalmi vagy ehhez hasonló állásba juttat helyben. Beszélek magyarul, németül és románul, biztosítékkal rendelkezem levelet „Bizalom” jeligére e lap kiadóhivatalába kérek. 1002

Ferencz-tér 6. sz. alatt

az új polgári fiúiskola mellett 2 üzlethelyiség lakással együtt kiadó. Bővebbet ugyanott. 1004

Galsán

közvetlen a motoros megálló mellett egy 5 szobás lakás és kellő melléképületekkel, 1000 hektó bornak megfelelő pincével, nagy udvar és szőlőskerttel ellátott, tiszta téglából épült és újonnan renovált ház szabad kézből eladó. Bővebbet Grill János, Világos. 1005

Házmester (szerelő)

felvétetik Szatárság-tér 17. szám alatt. 1006

Május 1-re

kiadó Tökölly Imre-utca 37. sz. a egy 2 szobából és melléképületekből álló magas földszintes szép udvari lakás. Bővebbet ugyanott. 995

Egy csinosan bútorozott

szoba azonnal kiadó. Bővebbet Weitzer János-utca 14., I. em., 11 ajtó. 1011

Német nevelőnő

1 vagy 2 gyermek mellé keres állást. Megkereséseket A. P. jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1009

Szentbernéthegy

fiatal tenyészképes nőstény faj kutya elköltözés miatt eladó. Cim F. G. Arad, Vécsey és Választó-utca sarok. 911

Kiadó

május 1-re egy újonnan elkészült 5 méter széles utcai portáléval, 2 nagy kirakattal ellátott és átalakított üzlethelyiség Deák Ferenc-utca 39. szám alatt, értekezhetni ugyanott, vagy Angele Mátyás üzletében, Szabadság-tér 16. szám. 875

A Teleky-utca 4. sz. ház

szabad kézből eladó. — Bővebbet ugyanott. 890

Egy sarkház üzlethelyiséggel

eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 916

Száraz diófa pallók

és használt üres ládák eladók. — Altmann Ede cégnél, Wesselényi-utca 48. 934

Magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert eladó. Bővebbet Tökölly Imre (halász)-utca 45. 977

Az új bortörvény által előírt

bornyilvántartási iverk és könyvek, melyek vezetése minden bortermelőre, borkereskedőre, vendéglősre, egyszóval minden boreladással foglalkozó pincetulajdonosra kötelező, legutányosabban kaphatók ivenkint vagy bekötve Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedésében, Aradon. Vidéki megrendelések azonnal elintéztést nyernek. Telefon 385. sz. 262

Eladó ház.

Aradon, Wesselényi-utca 19. szám alatti ház és telek eladó. Bővebb felvilágosítás Kemény Szilárd gazdasági egyesületi titkárnál szerezhető. 852

Női szabósághoz

ügyes fizető leányok azonnal felvétetnek Zrinyi-utca 4. a. 1012

Eladó ház.

Flórián-utca 7. számú. Bővebbet ugyanott. 513

Katóságilag engedélyezett

kiárusítás könyvek, papírárak és írószerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papír- és írószerek kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Pincemunkások

felvétetnek Magyarádon, állandó állás. Szakképzettség nem igényeltetik, kádársegédek előnyben részesítetnek. Értekezhetni ma délelben Orczy-u. 12. szám. 981

Házmesteri

vagy irodaszolgai állást keres 27 éves ref. iparos fiatal házaspár, gyermektelen, esetleg pénzeszedői vagy kézbesítői állást is elvállal. Leveleket „Szorgalmas és megbízható” jeligére a kiadóhivatalba kérünk. 992

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

1904—1909. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 35075—VII. A. 2—1906 szám alapján meghagyom a gyümölcsstermelőknek és kerttulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való védekezés céljából a téli hernyó fészkeket és lepke tojásokat, valamint a vértetű és darázs-fészkeket alaposan irtás ki. Ezen rovarok irtása már most megkezdendő és addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetű irtásra. A cserebogarak irtására külön utmutatást bocsájtottam ki.

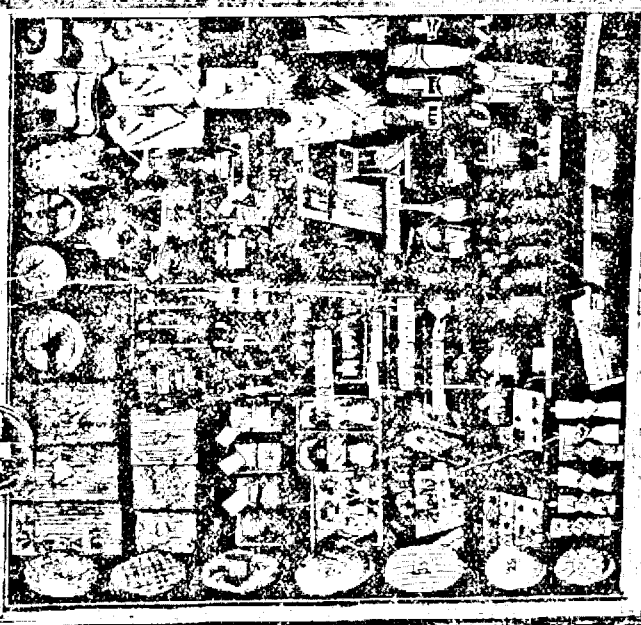
Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az, aki a fentebb elősorolt irtásokat f. évi március hó végeig elmulasztja, úgy az irtás költségére hatóságilag lesz fogantatósítva, és ezen kívül az 1894. évi XII. t. c. 95. §. k. pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1909. évi február hó 4.

Sariot,
 főkapitány.

NAGYARUHAZ

JATEK ARUK

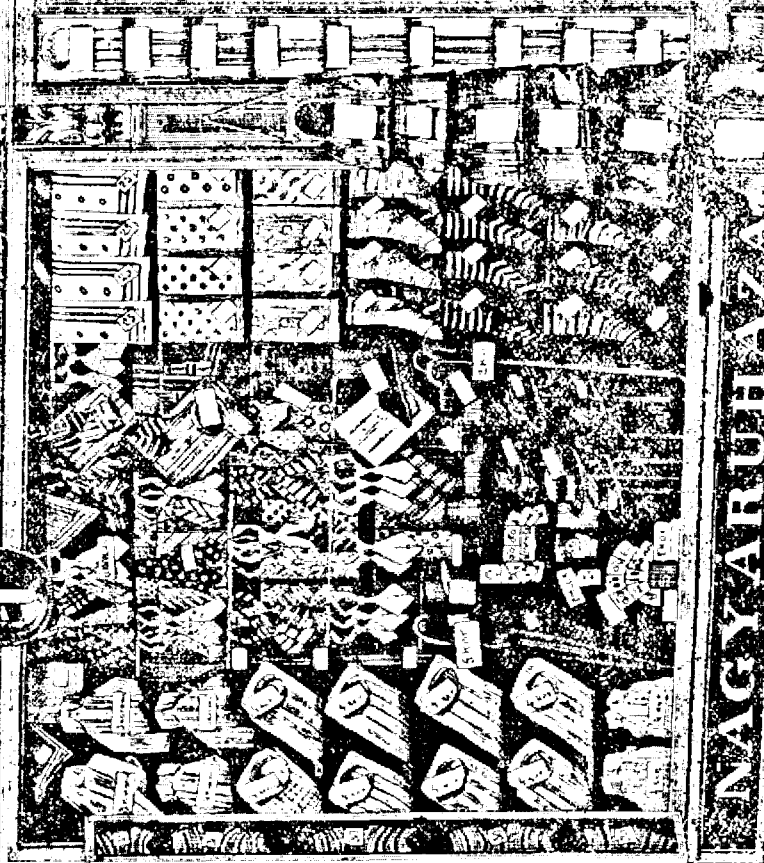

NAGYARUHAZA

FISCHER SIMON

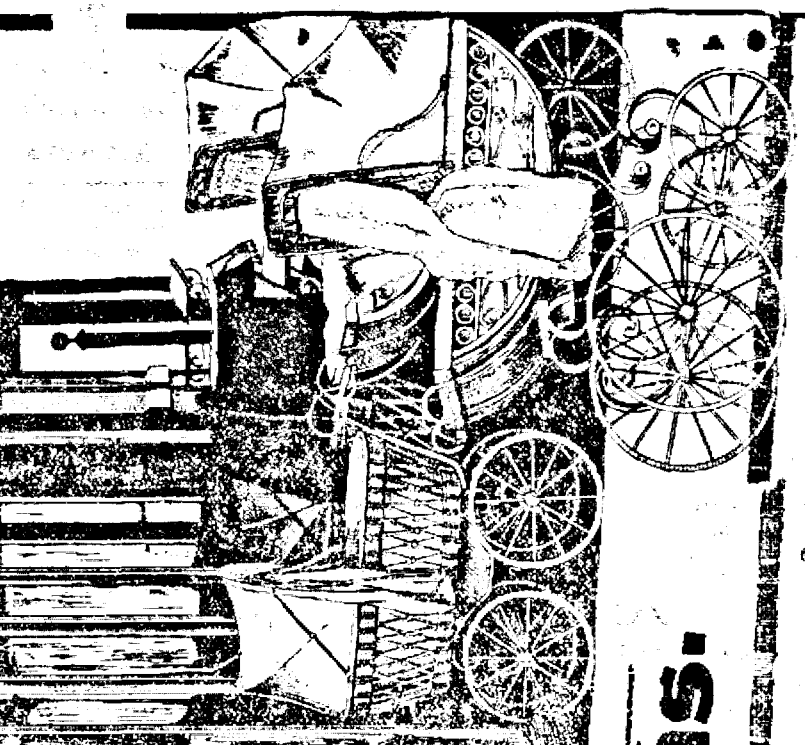

DISZMÜARUK

NAGYARUHAZA

NAGYARUHAZA

Legolcsóbb bevásárlási forrás.